

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Maskolija.

Caras atsisakė priimti dūmos, su jos prezidentu Murmoevu atsistą pas jį deputaciją perduoti jam dūmos atsakymą ant jo kalbos ir žmonių atstovų reikalavimų. Caras mat bijosi deputaciją. Jis atsakė, jog dūma, taigi žmonių išrinkti atstovai, gali prie jo kreiptis tik per tarpininkystę cėcoriaus dvaro ministerio, bet ne tiesiog. Taigi mat žmonių atstovai negali kreipties tiesiog prie caro, jų reikalavimai turi pereiti per cenzūrą priešininkų laisvės, biurokratų. Sunku bus todėl carui susitaikyti su žmonių atstovais. Juk žmonės rinko atstovus pirmiausiai prižiūrėjimui biurokratų darbų ir sumažinimui jų savivalios. Tuom tarpu caras nori, kad žmonės su visokiais reikalais prie jo kreiptų tik per tarpininkystę tų pačių biurokratų, nuo kurių savivalios žmonės nori pasiluosuoti. Monijimui žmonės akių caras atsisakė teipgi priimti be tarpininkystės dvaro ministerio ir atsiliepimą viešpatystės rodo, kurioj didesnė pusė sanarių yra biurokratų caro paskirtų. Tie, vienok, moka, jeigu matys reikala, prieiti tiesiog prie caro be jokios savo sandraugų tarpininkystės ir kontrolės.

Atsakymas priimti dūmos deputaciją, prieš carą sukėlis ypač radikališkesnius atstovus. Sugrįžus Murmoevui ir su juom keliavusiems deputacijai sanariams, visų apalvų demokratų atstovai naktį tuojaus susirinko apkalbėti, ką, kaip carui besielgiant, toliau daryti. Radikalai ir dalis ukininkų geidė pakelti protestą prieš tokį ignoravimą žmonių atstovų, bet ramesnieji, rodosi, paeimė viršų ir perbalsavo radikalus. Tie mano, kad po i tekme reakcijos pasekėjai, caras dabar, pamatęs, kad žmonės išrinko dūmos atstovus ne jo įnagius, jieško vien priekabių, erzina tyčia dūmos sanarius, norėdamas juos priversti ką nors netaktiško padaryti, kad turėti progą išvaikyti dūmą. Sulyg jų manymu, antruose rinkimuose randas pasirūpys teip rinkimus pervaryti, kad būtų išrinkti tik rando įnagai.

Jeigu, vienok, caras su reakcijos pasekėjais ir biurokratais jieško vien progos išvaikyti dūmą ir pagarsinti antrus rinkimus, tai jis progą suras, nors dūma ir kasin kaip stengtųsi jam progą neiteikti. Kas nori šun per nugarą sudrožti, lazda juk randa, kaip sako patarlė. Tokiose sanalygose, juo greičiau pasirodys asitrs nesutikimai tarp caro ir žmonių, juo geriau. Kam gi bereikalo laukų žudyti, jeigu jis, kaip kiekvienam žmogui, teip ir tautoms yra labai brangus? Jeigu susirėmimo rando su žmonėmis negalima išvengti, tai geriau tegul tie susirėmimai, nesutikimai greičiau apsieis. Tasyk žmonės geriau pažys vertę caro ir jį apsupančių iš vieų pusų biurokratų. Tasyk žmonės aiškiau pamatys, kad geruoju nieko nuo caro gauti negalima, kad jis žmonėms laisvės neduos, kad ją reikia patiems iškovoti.

Kad caras didesnės laisvės žmonėms duoti nenori, tą net dar carui tikinti turėjo progą pamatyti dabar. Visi turėjo progą matyti, kad carui visai nerupi žmonių reikalai, jis jų reikalų pažinti nenori; jam, kaip pirma, rupi vien reikalai biurokratijos, o ne žmonių. Jis atsisakė priimti norinčią išreikšti žmonių reikalus dūmos deputaciją, o už tai rando laikraštis „Pravistestvennyj Vestnik“ patalpino čielą eilę biurokratų protestų prieš dūmos užgirtus reikalavimus, ypač gi prieš paluosavimą iš kalėjimų ir išreimtų politiškųjų nusidėjėlių, taigi vyrų kariavusių už visų žmonių laisvę. Taigi mat caras klausio ne 130 milijonų Maskolijos žmonių reikalavimų, bet vien remia pusę milijono urėdininkų. Tokiose sanalygose susitaikymas negalimas, nes biurokratai stengiasi retėžiuose žmonis laikyti, o žmonės nori tuos retėžius sutraukti. Tie priešai turi susiremti, nes kitokio išėjimo nėra; kam gi save ir rinkėjus vilioti tuščioms viltims, kurios nesiduoda išpildyti. Iš susirėmimo gi nerandas išeis pergalėtoja. Jeigu 130 milijonų Maskolijos ukėjų stot prieš randa, jų nepergalės nebiurokratai, ne caro kazokai ir kareiviai, ypač, kad juo ilgiau traukiasi kova, kad ir nekrivina, juo daugiau atsiras ir kareivių stojančių žmonių pusėj. Dar nebuvo atsitikimo, kad sukilusius, einančius išvien žmonis randai ir valdonai įstengtų suvaldyti. Nereikia užmiršti, kad ir kareiviai renkas iš tų pačių žmonių. Jeigu žmonės bus susipratę, susipratimo dvasia neaplenks ir kareivių, o jeigu kareiviai bus susipratę, jie eis ne su skriaudžiančiu žmoniis randa, bet su žmonėmis. Už 3 rublius ant mėnesio susipratusių kareivių dvasiją ne caras, tas jo tarnai nepirks, tas galimu yra tik trukstant tarp kareivių susipratimo.

Nėra teip labai didelio pavojaus, jeigu randas išvaikytą dabartinę dūmą ir paskirtų antrus rinkimus, kad žmonės antruose išrinktų rando šalininkus. Juk ir dabar randas ir caro tarnai darė viską, kas tik buvo jų galėj, kad tik žmonės išrinktų reakcijos pasekėjus, tuom tarpu dūmą, užgirtą dūmos reikalavimus, tik septyni, dūmos sanariai nenorėjo balsuoti, bet apleido dūmos susirinkimą. Taigi ant netoli pusės tukstanto dūmos sandarių, tikrų rando šalininkų pasirodė tik 7. Ką gi randas gali padaryti, kad žmonės antruose rinkimuose išrinktų tokių daugiau? Jis nieko kito negali daryti, kaip darė ir laike pirmutinių rinkimų. Apart kalėjimų, išreimtųjų jis nieko kito neturi, o visi laisvės ir labo geidžiant ir kalėjimuose ne tils, visų išvežti negalima, nes tasyk augščiausiai pasikėlę Maskolijos kraštai liktų be žmonių, o drauge su tuom ir nebutų iš kur semti pinigų pripildymui izdo. Antros paskolos jau ir prancūzai neduos, kadangi duodami dabartinę, jie išreikalavo pasižadėjimą Maskolijos rando, kad per du metus ne jokių

užrubežinių paskolų daugiau caro randas nebandys užtraukti. Dagi išreikalavo, kad ir dabartinę užgirtų žmonių atstovai. Ir dabartinę paskola užtraukta tik uždengimui izdo nepriteklų, o ji negali jų visų uždengti. Caro izdas nuo karės laiko turi nepritekliaus su viršum 800 milijonų rublių, o nuo prancūzų gauna ant 200 milijonų mažiau, nes dalį paskolintų milijonų prancūzai pasilaiko užmokėjimui palukėnų nuo seniau Prancūzijoje užtrauktų paskolų. Ant šių metų izdo ministerio apskaitytas nepritekliaus 180 milijonų rublių. Taigi su 2 milijardais frankų, gautų Prancūzijoje, caras ir jo urėdininkai neilgai galės laikytiesi, o daugiau negalima niekur pinigų pasiskolinti.

Taigi, kaip ne žiūrėti į besipriešinimą caro dabartinei dūmai, jo padėjimas kurkas blogesnis negu padėjimas laisvės reikalaujančių. Rods Londono laikraščiai rašo, buk po vadovystę Trepovo ir kunigaikščių susivėrė vienvaldystės apgyvenų lyga. Susikalbėję, buk nutarė su kariūmene apstoti dūmą ir suareštuoti jos visus neprietariančius vienvaldystei žmonių rinktus atstovus ir apšaukti Trepovą diktatoriumi. Jeigu, vienok, tą caro apgyvenėj bandytų daryti, blogiausiai patarnautų pačiam carui. Tasyk jau, turbut, ne jokia pajega neįstengtų nuo sukilimo sulaukyti Maskolijos žmonių. Užgimtų Maskolijoje toki bausių kraujo praliejimai ir skerdynės, kokių nebuvo nė Prancūzijoje teroro laikuose. Caro jau nieks neįsigeibėtų. Turbut, todėl, to nedrys griebtiesi caro užtarėjai, jeigu jie turi protą.

Peterburge praplito paskalas, buk perkatinėjantis pasidavimą Port Artūro ir nepasekmingą mušį po Čušima, kur likosi išnaikinta maskoliška kariška laivynė, kariškas sudas nusprendė ant suaudymo buvusį Port Artūro apginėją, jenerolą Stoesselį ir pasidavusį japoniečiams admiralą Nebogatovą. Jeigu, vienok, toki nusprendimą išdavė kariškas sudas, tai jis baudžia vien įnagius, o ne tikrus kaltininkus.

Gal but, kad Stoessel galėję dar ginties Port Artūre; gal Nebogatov galėjo dar keltis suvis paleisti daugiau japoniskus laivus, nors tie šuval negalėjo jau priešmas daug blogo padaryti, kadangi, kaip užtikrinėjo Nebogatov, ir jo laivai buvo netikę ir kanuolės nesiekė japoniskų laivų. Gal Stoessel ir Nebogatov ir kalti, bet ne jie kaltiausi. Kalčiausias čia caras, kalčiausi jo tarnai iššaukę karę, į kurią nieko nebuvo parengta, kaip reikią. Skaudžiausioji todėl prieštė bausiti tuos didesnius kaltininkus, pradėdant nuo caro. Kaltų yra juk tukstantai Maskolijoje! Po carui gal kalčiausias Aleksejev, tikra karės priežastis, bet jį caras paskyrė sanariu viešpatystės rodo. Maskaltas kaltam padeda, toks toki žadėjimą Maskolijos rando, kad per du metus ne jokių

tvarkos kariškių sandai nebūna. Bet ir juos bausmė gali patsiekti bet tik tasyk, kada valdžia į žmonių rankas perels per revoliuciją, tasyk žmonių sudas išsingsnius gal išduos nusprendimus! Kalise, Lenkijoje, nesugautas jaunas vyriškis metė bombą į dragunų pulkavniką, grafą Kellerį, atsižymėjusį žiaurumu suvaldant žmonių sukilimą. Arklių jo užmušė bombos eksplozija, o pats Keller likosi sunkiai sužeistas.

Laikraščiai garsina, buk šį rudenį į Peterburgą atkaks, pasveikinti carą, angliška kariška laivynė. Mat Anglija nesibijo dabar caro, kad išderėti sau daugiau koneesijų Azijoje, gerinasi ir glosto carą. Bet caras pats silpnai laikosi ant posto, jis anglijonams, bent dabar, negali ne daug blogo, ne daug gero padaryti.

Tuli ne labai kum atsižymėjė karę caro jenerolai visokiais pranašavimais stengiasi prikalbėti atnaujinti karę. Tuli jenerolai net užtikrina, kad karė į penkis metus vėl atsinaujs. Jie kalbina skubintiesi sutverti drutesnę, negu buvo pražuvusi, karišką laivynę. Vladivostoke parengti laivų dirbnyves. Laikyti Mandžurijoje ir Rytinėje Sibirijoje pusę milijono kareivių.

Rodos gražios, bet kad jas išpildyti, reikia pinigų, o jų caro randas neturi, ir kolnė uždums tikra tvarka Maskolijoje, niekur negaus. Todėl šiom kartu Japonija nereikalauja labai Maskolijos laivoties. Kada ji atsigriebs šiek tiek, China japoniskų oficerių suorganizuoat turės pusėtiną kariūmenę, kuri karę stos Japonijos pusėj. Turbut caro randas nesiskubys atnaujinti karę su Japonija, nuo kurios vėl smugiu gali sulaukti.

IS LIETUVOS.

Is Vilniaus.

Valdžios išvyjo is Vilniaus išleistoja maskoliško laikraščio „Severo Zapadnyj Golos“, Radiną. Jis išsėdėjo kalėjime 3 mėnesius.

Vilniuje dabar darbininkai pradėjo gaudyti vagilius. Gana tankiai atsitiinka susirėmimai darbininkų su vagiliais.

Is Vilniaus kalėjimo paleido: urėdininką geležinkelio, Gaskovskį, Mariją Romm ir viešpatystės banko urėdinių, Ką Matvejevą.

Palovė išleidinėjęs vienas is geriausių kasdieninių lenkiškų laikraščių „Gazeta Wileńska“. Minėtas laikraštis ir lietuviams gana buvo prielankus.

Vilniaus kalėjime pradėjo baduoti pasodyta į jį Pavlauckienė. Tuom mat jį nori priversti valdžias paleisti į kalėjimą.

Kad, jeigu užgimtų vėl Maskolijoje pašto urėdininkų straikai, Lietuvoj tarnaujanti neprisot prieš straiko.

Vilniuje, ant pirmiesčio „Naujas miestas“ explodavo nežinia keno pamesta bomba. Expliozija žmonių neuzgavo. Minėtas pirmiestis apgyventas beturčių.

Vilniaus gubernijoj kai miečiai savo atstovais išrinko: Trakų pav. K. Aleksandravičių; jis gavo 82 rinkėjų balsu. Lydos pav. M. Gotovecką. Šventų: M. Grincevičių. Daugiausiai balsų gavo Aleksandravičia; vyskupas Roop tik 79 gavo balsus.

Dūmos rinkimai Suvalkų gubernijoje.

Is valstėjų išrinkta visi 14 gubernijos rinkėjų. Tarp jų yra 10 lietuvių, 3 lenkai ir 1 baltusis.

28 d. balandžio, Kalvarijos apskrityje buvo dvarininkų ir didžiųjų ukininkų gubernijos rinkimai. Gubernijos rinkėjais išrinkta du lietuvius — inžinierius Petras Vitkauskas is Putriškių (gavo 286 balsus prieš 37) ir ukininkas Lindvikas Matulaitis (gavo 233 balsus prieš 64). Kiti kandidatai — kun. Grinevičius gavo 136 prieš 164 balsus. Aleksa — 131 prieš 128. Dr. Kareva (lenkų kandidatas) — 57 prieš 271, už jį balsavo vieni tik tiktai dvarininkai.

Ta pačią dieną buvo vidutinių ir didžiųjų žemėininkų gubernijos rinkėjų rinkimai ir Marijampolėje. Is Marijampolės apskr. išrinkti visi 4 lietuviai ukininkai: 1) Juozas Vilkutaitis is Gudelių kaimo, Balbieriškio valsčiaus (gavo 153 balsus); 2) Jonas Girnius — gavo 146 balsus; 3) Mykola Garmus — gavo 146 balsus; 4) Vincas Bielskus — gavo 145 balsus. Is viso buvo susirinkę 167 balsuotojai.

Is lenkų dvarininkų, Stanislovas Govronskis gavo tik 48 balsus, is kunigų dekanas Budzeika — 53 balsus, Gudelių klebonas Kaz. Sakalauskas — 76, Kauno advokatas Raila — 10, Gustaitis — 38.

28 d. balandžio, buvo Naumiesčio apskrityje rinkimai. Is 11 valstėjų susvažiavo į Naumiestį 392 rinkėjų. Išrinko ukininką Šaukuną (gavo 344 balsus) ir kun. Strimavičių, Slavikų kleboną Šaukuną išrinko tuoja, beveik be jokių prikalbėjimų. Kun. Strimavičius is pradžių ukininkai nenorėjo rinkti ir tiems, kurie norėjo, kad jisai patektų gubernijos rinkėju, daug reikėjo darbo padėti.

Is pradžių visi šaukė Kanoną rinkti, bet paskui atsirado jam nemažai priešingų, ypač is kunigijos tarpo ir Kanaus nebuvo išrinktas.

Kandidatu buvo užsirašęs ir gr. Potockis, bet kaip tik pirminkas istare jo pravarde, visi emė rekti: „Nereik mums dvarininkų, išbraukit jį is knygu!“

Is Seinų miesto gubernijos rinkėju išrinktas žydas, is Marijampolės — teippat žydas, is Suvalkų — visi trys lenkai.

Galutiniai dūmos rinkimai Suvalkų gubernijoje buvo 3 d. gegužės.

Is Senapilės, Suvalkų g.

Nuo pirmosios 1906 metų pusės įvesta 10 lietuvių kalbos lekcijų: 2 valandai — į žengiamojoje klaseje ir po 1 — kitose aštuoniose. Perna gimnazijoje buvo tik 6 lietuvių kalbos lekcijos. Is viso užsirašė dabar mokytis lietuvių kalbos 117 mokinių. Mokina — Petras Kriauciūnas.

Apie tėvų atstovų tarybą, kuri yra prie Vilniaus ir kitų miestų vidutinių mokyklų, ne Marijampolės gimnazijoje, ne Veiverių seminarijoje negirdėti. Tėvai, pasiremdami ministerio paliepimu, turėtų pareikalauti, kad minėtoji taryba būtų tuoja ir čia įvesta. Ji susidaro tokiu būdu. Kiekvienos klasės tėvai išsirenka po du atstovus; is jų ir pasidaro toje tėvų taryba. Visi gi tėvai išrenka vieną žmogų, tarybos pirmsėdį, kuris drauge su visais mokytojais dalyvauja mokytojų posėdžiuose.

Is Senapilės, Suvalkų g.

(Ištrauka is laiško).

Tamista rašai, jog išleidai du laiškelius pirm šito, bet at tų laiškelių neapturėjau, gal sargai sulaukė, radę rašytą prieš maskolių valdžią.

Pradžią pavasario. Silta, dienos gražios, butų viskas linksma, jeigu neesūt valdžia. Jau ariam, kiti jau sėja, kaip kas net jau ir atsejo. Kazokai ponavoja kaip po savo kraštą, arčiau kaip su gyvuliais elgiaisi su žmonėmis. Is mūsų krašto daug išgaudė krangeriai-valkatos, besidarbuojančių tėvynės ir visos žmonijos labui vaikinių.

Žmonės renka atstovus į cėsorystės dūmą, bet renka be didelių norų, susirenka ant rinkimų pusė, kartais ir trečdalis butino skaičiaus, daugiausiai išrenka žioplus žmones. Po išrinkimui dūmos gal panaikys karės stovų, kuris pas mus yra puspenkto mėnesio, o gal vėl pasilengvys gyvenimas.

Kova su caro valdžia pas mus eina tik da žudymais šnipų; šnipų jau dauguma išdaužė, bet vis da jų atsiranda. Išduoda šnipų pas mus (Suv. gub.) apie 30; teipgi ir is politiškųjų keli zuvo: Baltušaitis Andrius is Buktiskų, Griškabudžio par. Prienuose vieną, nušovė ir tavo draugą Janauckutį; mat Janauckutis su savo draugais nuėjo pas „abieščiką“ Zugdą jam kailį išlupt už jo gerus darbus. Zugdą, prisitaikęs ir persėvė. Sužeistas, kiek galėdamas, da bėgo, bet netoli, nubėgo pas ukininką pernakvot. Šnipas Zugdą, suvuodęs, kur jis guli, tuojaus davė žinią Senapilė. Kaip bematant, pribuvo kazokai, suplakė, nuvežė į Senapilės kalėjimą, palaikė kiek laiko ir vežė į Kalvarijos kalėjimą, beveždami, smarkiai sukratė ir vaikas numirė. Pakasynos atsibuvo iškilmingai, valdžia turėjo išleisti 12 kalinių ant pakasynų, jie pasakė prakalbų, buvo pakviesti kareiviai šant (mat kaliniai išlaužė kalėjimo duris). Kaliniai atsisakė krutines, kad būtų kur šaut krangeriams, bet kareiviai Kalvarijoje netoki zvė

rys — atsisakė šaut į brolius.

Pas mus eina paskalas, buk socialistai pavasaryj neduos sėti laukų; tokius paskalus leidžia daugiausiai kunigija ir šnipai, norėdami atitraukti žmonis, kad neklausytų socialistų.

Kunigų partija, Kriščioniškoji Demokratija, išleidinėja knygytes, kad žmonės socialistų neklausytų, apšaukia socialistus vagiais, plėšikais ir t. t., dar labiau keikia gyvų žodžių, liepia neklausyti, neįleisti į namus ir dargi išduoti valdžiai. Pilviskiuose kunigas Rudaitis, kada tik sako pamokslus, visada nepriderančiai iškeikia socialistus, norėdamas pasigerinti caro valdžiai. Ne tik Pilviskiuose teip sako, bet daugumoj vietų — Skriaudziuose, Plutiškiuose, Griškabudyj ir k. vietose.

Is Senapilės.

Kaip paduoda maskoliški laikraščiai, is čia išvežė į Tomsco guberniją mokintojus maskolius: Tukasevą ir Bagnenko.

Is Kalvarijos kalėjimo.

Zuvo jau mūsų garsūs mitingai po atviru dangum, nebegalime jau rinktis kalėjimo kieme ir svarstyti politikos klausimų; laiko mus uždarytus kamaroje, išleidžia tik vieną sykį per dieną ir tai tik trumpam laikui ir atskiromis kamaramis. Dabar prakalbas galima sakyti tik tai savo kamaroje. Buvome pareikalavę apskrityje viršininko, kad jis mums pasakytų, kodėl su mumis pradėjo teip elgtis. Viršininkas teisinosi, gaves nuo jeneralgubernatoriaus tokį paliepimą, jisai gi pats nieko negalįs mums padėti.

Teip ir paliko tuo kartu. Nuo 11 d. balandžio pradėjo leidinėti tuos kalinius, kurie turi žemės, pavasario darbų dirbti. Prieš tai klausinėjo visus, ar turi kuris žemės. Kaip kurie nesisakė turį, paskui, žinoma, galėjosi.

Po dviejų dienų paleido dar 24, jų skaitliuje Juozą Girnį, Ambraziejų, Kasakaitį (senąjį).

11 d. balandžio, buvo čia kalinių susirėmimas su kalėjimo vyriausybe. Mirė kalinys Kasakaitis (jaunas), sargybinių sužeistas Prienuose. Draugai pareikalavo, kad jis būtų priderančiai palaidotas ir kad 12-kai draugų būtų leista palydėti lavoną į kapus. Is pradžių vyriausybė ne klausyti nenorėjo. Kaliniai užsispyrė. Jiems nenusileidžiant, buvo pašaukti kareiviai ir liepta šaudyti. Nė vienas kalinys nepasijudino is vietos ir drausiai, atstato savo krutines, laukė šaunant. Bet... šuio vietoje išgirdo kareivių balsus: „broliai, už ką mes jums šauname!“

Valandėlę viskas nutilo. Kalėjimo viršininkas nusiuro. Paskui, kaip bematant, suminkštėjo ir pradėjo žmoniškai kalbėti. Pavakaryje buvo gauta nuo jeneralgubernatoriaus telegramas (tris kartus buvo jam telegrafuota), kuriame jį leido iškilmingai palaidoti velionį. Pusėj devintos valandos buvo laidotuvis. Grabų nešė 12

draugų kalinių. Kareiviai šio kartu, apsupę grabą ir lydėtojus. Visas miestas išėjo lydėti numirėlio. Ant grabo buvo sudėta keliatas vainikų. Kalėjime tuo tarpu skambėjo daina: „Kovoje už laisvę jus žuvot, draugai...“ L.U.

Iš Kauno.

Kauno mergaičių gimnazijoje daleido mokyti lenkiškos kalbos; apie mokinimą lietuviškos nieko nesako.

Iš Kauno kalėjimo paleido iš viso 166 politiškuosius, kadangi jiems ne jokios kaltės negalima buvo daruoti. O vienok juos be sūdo laikė kalėjime kelis mėnesius.

Iš Kauno gubernijos kalėjimų paleista dar 53 žmonės, nusidėjusieji prieš valdžią.

Kaune, užsirašant ant rando paskolos, viešniai bankai surinko užsirašančių ant 400.000 rubl.

Kaune, darbininkai Tilmano dirktuvių pėdareikavo pakėlimo algų. Savininkai ketina suvisu uždaryti dirbtuves.

Iš Kauno gub.

(Ištrauka iš laiško).

Mūsų laisvose, rašytose tai, buvo aprašyta, kaip Ugnėnų apstojo dragunai pirmose dienose vasario. Tuojaus klausė: kur nakvojo „cilicistai“? Žinoma, visi pasakė, jog pas Eleną Z. Apstojo kratyti mūsų kiemą ir Višinskų; paties Višinskio nerado namie, pačią sumušė nagaikomis. E. Z. nemušė, bet iškratė visas kerčias, iki paskutinio šiaudo; ant laimės, nieko nerado. Norėjo suminti D. Višinskį ir A. Veikšą, bet jų abiejų nerado namie, liepė desėtninkui ir višnui juos pristatyti, o E. Z. ant rytojaus pristatyti i Užventį; per naktį po sargybą namie paliko. Išperė nagaikomis Poškaus žentus, Ant. Janų ir daugiau dar kitiems kliuvo. E. Z. nuo sargų naktį išbėgo. Asesorius prisakė sodiškiams, kuomet tik pasirodytų namie, tuojau ją suminti ir uždėninkui pristatyti. Sodoje pagarsino, jog i Ameriką išvažiavo. Ant rytojaus, po kratos, sušaukė i Užventį visus sodiškius, suklupdė ant rinkos prieš karčiamą ir prisakino, jog daugiau nebeklausys prakalbų, nepriims „cilicikų“, kur juos pajutus, suims ir pristatys policijai. Vyrai suklupę, prisiekė viską išpildyti. Raštininką, mokintoją, kuriuos buvo išumetę, atgal priėmė. Suėmė 16 vyrų, išvežė Šiauliu kalėjimą, suėmė visus, kurie daugelį monopolijų, vogė ir gėrė, paskui uždegė. Ant vieno kito darėdinejo, skundė; liepta užmokėti 900 rb. Užsėnai, kaip kalčiausi, užmokėjo 100 rb. Iš burliuko Kolainiškių ir Paloniškių sutaisė „juodąją šimtinę“, paliko jiems šaudykles ir patronų. Jeigu kur pajutų tarpe žmonių buntą, davė tiesą šaudyti, malsinti. Tokią tvarką padarė, ištraukė ant Lukės ir Kuršėnų. Po to kelis sykius padegė Užsėntį, keno jaują, keno triobą, bet vis iki šiol užgesino gaisrą, neleido išsiplatinti. Kas padėginėjo, negal sugauti. Mėto raštus, kuriuose pasakytas: „gerieji žmonės pasitraukite, o kaltininkus sudėginime“. Kas gerieji ir kas kaltininkai — nežinia.

Ponas P., keturi jau mėnesiai kaip kalėjime Kaune; dabar žandarai važinėja, apie jį tirinėdami, šaukė Kelmėn pas žandarų mane ir dar kelis vyrus, liudytojus. Ant P. nieks negalėjo nieko blogo pasakyti, nes nieks nieko

nematė. Žandarai sakė, jog as ir Kal. esame kaltesni negu P., turbūt, liudytojai apskundė. Girdi „jūsų vieta — kalėjime“, bet „Bog s vami“! Kad būtų vienybė, viens kitą neskystų, raudonsiuliai negautų viršaus, o dabar bepigu jiems! Žmonės, jeigu įmanyti, iš pirmo išlaužė, nebutus daiktus plepė; juk ir P. sėdi tik per žmonių liežiuvius. Pasklido visokios kalbos, buk pas jį yra dirbtuvės, kur revoliucorius ir bombas dirba, proklamuoja spaudina ir daug, daug panašių kalbų prikalbėjo; niekas nematė, o plepa — juokai buvo, girdint, kaip raudonsiuliai įtikėjo ir žudo žmogų.

Pamiršyk dabar gerai apie savo svajojimą surengti visuotinę štraiką... Ant ko gi galima remti tokias viltis? Jeigu dabar kas nors ant juoko pradėtų apie tokius štraikus kalbėti, tikrai visa minia pultų, užmuštų, sudraskytų, išsižioti neleistų. Visi yra pertikinti, jog per „cilicikus“ turėjo nukentėti. Akla! nemato, kad ne per tuos vadinamus „cilicikus“ nukentėjo, bet per savo nesusipratimą. Supratę, pamatys, jog „cilicikai“ teisybę sakė ir tas įvyks, ką jie sakė.

Tokios tai, mat, nuomonės žmonių. Šimtinė vos dalis sodiečių geriau supranta, o 99 iš šimto mato vargų kalbę „cilicikuose“. Mano nuonė, jog dar poros dešimčių metų praslinks, ir be skaitliaus aukų kris, kol iškovosime savivaldą, nes dabar ne išmanyti žmonės, kaip valdytis. Apšvietos, supratimo stoka! Teko man kalbėti su susipratimais oficialais; jie sakosi, iš visų pusių bandė prieiti prie kareivių. Sako, jog tenai tokia juoda, tokia kietą nola, nepakrutiinama tamsybė, neišpasakytas, negalima užkabinti, bet reikia stengtis, kad nors truputį apšviestumėsi išleisti kareivijon. Visur, visur apšvietimo stoka. Duma, kokia ji ne būtų, sulys mano nuomonės, nors prasčiausi būtų atstovai, tik vis pareikalaus šio to. Mokyklos, abelnai, visiems rupi. Nors mokyklų liuosybės pareikalaus, ką nors vis turės duoti. Sulys mano nuomonės, nereikėjo dūmos boikotuoti, juo daugiau būtų rinkę, juo geresni atstovai būtų pakliuvę. Dabar gal nieko nereikalaus, o valdžia pati nesulys ir klaidžiosime tamsybėje, kaip iki šiol. Pamatysim.... Pavasaris šimet puikus kaip retai, tikimės gerų metų, nemisliame baduoti, bus šalta ir pasėta. Gal vien surinkti kas kliudytų.

16 balandžio buvau Vilniuje laidotuvėse Povilo Višinskio. Štai ir pagriuvo tvirtas ramstis lietuvių stes!... Nebetekomo karščiausio darbininko mūsų dirvoje! Čia, turbūt, prišpirs badas!... Dabar liudna, liudna širdžiai!... Nors paukšteliai žilba, medeliai sprogdta, oras kvėpia, pijoklos žydi, bet širdys sušpaustos.... Vien kraujuose papludę lenda po žeme, kiti be oro žiopdžioja troškinuose kalėjimuose, kiti knisa žemę, garbindami dešpotus, keikdami kovotojus. O visų sprandus kasinėja juoda gauja nagaikinė. Bepigu jums istolo gražiai svajoti! Svajokite, sapnuokite, gal kuomet nors įvyks jūsų svajonės.... Q. Q.

Iš Anykščių, Ukmergės ap.

11 d. bal. (mask. kal.), višnų, liudytojus. Ant P. nieks negalėjo nieko blogo pasakyti, nes nieks nieko

grudo keli sargybiniai, Birkaucko vedami. Jie jie-škojo Kardimavičienės žento Verbieckio, kuris pirmiau buvo suimtas, bet vežant Ukmergės kalėjimą, nežinomų užpuolikų atimtas. Radę vienas moteris namie, jie pradėjo uostyti pasieniais, nežinia ko. Moters, išgirdusios, už durų rusiškus keiksmus, manė, kad ir pristovas yra. Bet paskui, pamačiusios pristovą vietoje Birkaucko, pradėjo jį lojoti. Tada jis, ištraukęs iš sargybinio nagaiką, ėmė jas vienmarškines kapoti. Duktė, išsprukusi iš „tvarkadarių“ rankų, nubėgo pas pristovą. Tą dieną pas jį buvo atvažiavęs išpraninko padėjėjas buk pabarti pristovą užtai, kad jis „per daug jau“ mušas žmonis. Kardimavičiukė apskundė Birkaucką išpraninko padėjėju, ir tas patubdė jį kalėjimą.

Buvo pakalbėję, kad išdavė Birkaucką varysią Ukmergėn. Susirinko daugybė žmonių: vaikų, moterų, viešni su lazdomis, kiti su akmenimis, kiti su grumtais. Visi šaukė: „mušime Judošų!“ Birkauckas ir sargybiniai pradėjo prašytis, kad nebevarytų, nes juos visus galį užmušti. Tris paras palaikė kalėjime, paleido. Matyti, gerai žmonėms įkyrėjo, kad net pats pristovas pasakė jam: „vistiek tave užmuši!“ L.U.

Iš Gruzdžių, Šiaulių apsk.

19 d. bal., buvo renkami kaip-kurie Gruzdžių Skolinosios ir Taupomosios Bendrovės viršininkai. Prieš rinkimus pasklido gandas, kad valstiečiai nori numesti visus viršininkus bajorus ir jų vietoje pastatyti savo žmonis, kaip štai yra Zagareje. Išgirdo apie tai ir bajorai: susirinko, pradėjo tarytis. Ką jie ten nutarė, nėra žinios, tik tai atėjo žmonės i rinkimus, pamatė visur pristatytą dragunų: ir iš vidans, ir iš lauko pusės. Prie tokių aplinkybių valstiečiai nebeišdruso užkabinti bajorų ir paliko juos valdininkais ir tolesniam laikui (nors įnešė jų bajorų bendrovėje beveik ne vieno nėra — jie tik tiktai skolina). Atsiskius nuo vietos kn. Rėkščiui, buvo išrinktas jaunas, žmonių mylimas kunigas Skorupskis. Bet... rinkimams perėjus, valstiečiai patyrė, kad rinkimų protokoluose užrašytas ne Skorupskis, bet bajoras Tokevičius, kurio kandidatūra nebuvo net statoma balsavimui. Tokiu savo pasielgimu bajorai tiktai dar labiau sukėlė prieš save valstiečius: čia visiškai nustojė jie įsikėjimo.... L.U.

Iš Viekšnių, Šiaulių apsk.

Kada visur pradėjo atstatinėti rusus valdininkus raštininkus, mokytojus ir tt., ir mūsų valstius teip pat nutarė prasišalinti senąjį raštininką rusų ir jo vieton paskirti lietuvi. Pakalbėję su klebonu ir patyrę, kad ir žemiečių viršininkas nieko prieš tai neturi, jie pasiamė lietuvi raštininką Juskevičių, seniau buvusį raštininko padėjėją. Algos jam paskyrė 700 rubl., iš kurių jis turėjo laikyti tris padėjėjus, sargą, pirkti valstiečiams butul malkas ir tt. Be to, jam, kaipjo savam žmogui, buvo prisakyta neimti iš žmonių ne skatiko už palūdijimus ir kitokių parašymus. Jaunas, nepratęs raštininkėlis, šuntiko, bet greitai pamatė, kad prie tokios algos jam gali prisieiti badu mirti. Tada jis pareikalavo, kad jam būtų daugiau mokama.

Valstius atsiskakė ir Juskevičius buvo priverstas atsi-traukti nuo vietos. Valstiečiai iš pradžių labai buvopykė: „Kodėl tu, girdi, mus teip apgavai? Mes norėjome turėti raštininką savo žmogų, o dabar tu pats atsisakai.“ Na ir pasiamė jie naują raštininką, rusų Kėką. Bet, žinoma, už tokia algą, kaip buvo mokama Juskevičiui, jis tarnauti nesutiko ir valstius paskyrė algos 700 rub. vietoje 1900; kadangi jis atsisakė savo pinigais pirkti valstiečių malkas, tai sulys ant 1000 rubl. Beto, čia nebuvo priskaityti visoki pasaliniai pelnai....

Apie tą Kėką turiu dar priminti, kad jis jau dveji metai atgal buvo Vieksnių raštininku ir dėl savo nedoro pasielgimo buvo pavarytas. Paskui, jis buvo Gruzdčiuose raštininku; iš kur teip pat buvo pavarytas.

Toki tai mūsų vieksniškiai... L.U.

Iš Zagarės.

Prieš velykas atsibaldė i Zagarę dragunų burys, kuriu du šimtai, su armotomis ir keliais oficialais. Tuojau buvo sušaukti miesto žydai ir valstiečiai ir buvo jiems liepta pataisyti telefonus tarp Nariskino dvarų, kas žinkeno dar prieš kalėdas išardytus. Pirmą dieną velykų vėl buvo sušaukti žydai ant rinkos. Jiems susirinkus, atleko keliosdešimtys dragunų ir jų vadas Osten-Saken. Šis, atėjęs, sušuko, kad visi kopūrus nusimautų, atsigrežę i susirinkusią žydų miną, pasakė jiems: „aš esu jūsų ponas ir dievas ir galiu su jumis ką tiknamas daryti!“

Tai pasakę, visiems vyriškiams liepė sušalti i valstiečių raštą. Žydai buvo pasakę bėgti, bet pamatė atstatytas dragunų šaudykles, suėjo i raštą. Tenai Osten-Saken kamantinėjo juos, kas per apyaušį šovęs ir liepė pristatyti jam kelias dešimtis revoliučių ir šaudyklių. Kol būta sūnėstis revoliučių, jis suėmė kokius penkis žydus, bet ant rytojaus paleido juos ir liepė per sanvatę suėmė kelis Browningo revoliučių ir kelias šaudykles. Jei nesunešią — gaudino visą miestą armotomis su dauzybių. Tačiau, sūnėntai jau suėjo, bet dar miesto nesudanzė, nors revoliučių niekas ne vieno ne atnešė.

Dragunai stovė Nariskino dvaro triobosė. Arkliams pašarą imasi iš dvaro, mėgę perkasi mieste. Ką sakau, perkasi? Jie nesiperka, bet atėję i mėsininką, išsiplaua iš pirmagalio geriausią, vadinamą „košernąją“ mėgą, kaulus palieka ir užmokėję po 10 kap. už svarą, išėina sau. Košernoji gi mėsa su visais kaulais pigiausiai kaštuoja aukšnia svaras. Negalėdami prieš tokią drėgunų suavių atsisipirti, žydai mėsininką i susitarę, stojo galvijus iškėrdę. Dragunai įsėdė. 2 d. bal., oficialai pristovė i žandarais sušauktą mėsininkus ir negavė mėsos, iždarinėjo višas jų sankevas ir pirmuosius antspaudas. Dabar per dragunus visam miestam liko mėsos. L.U.

Dragunai kaip koki žvėrys, laktso po miestelį, svytuodami nagaikomis ir gaudindami jau ir be to labai i baugintus žydus ir krikščionius. Sutemus, miestas kaip išmirus, ne girtų nesutiksl. Net ir turgaus dienomis, kaip tiktai pavakarė, miestas lieka tuščias, lyg iššluotas. Sutiksi kur koki draguną, nenoromis telp ir žiuri, be-

gu neužrėz su nagaika per nugarą ir džiaugiesi, praėjęs nepaliestas. Motinos savo vaikus baugina ne vilkais ar kokioms kitoms baidyklėms, bet dragunais. Kokių keturių metų kūdikis, parėjęs namon, giriasi tėvai: „tėtuk, sutikau dragunus, bet išbėgau, manęs nepagavol!“ L.U.

Iš Ukmergės, Kauno gub.

Ungurių sodžiaus ukininko Todzio, vieną naktį išplėšė vagys kišt. Todis pamegė Taujėnų urėdinką ir keliatą kaimynų, nuvažiavo Varžų sodžiun kratyti gyvenančių ten ištariamųjų rusų (sentikių). Suėjus jiems vienon trobelėn, subėgo kiti rusai ir pradėjo šaudyti per langus. Nušovė du brolius Augulius; paskui, įsiveržė vidun, užmušė jų brolią ir smarkiai sužeidė Smetoną. Naujįką, Kazelį, Namiką ir urėdinką (šie trys, nuvežti ligonbutin, pasimirė).

Tie sentikiai gyvena čia nuo leumėčio; mat vyriausybė įkurė juos čionai vietiniams žmonėms rusinti. Tik tai rusinotojai iš jų tai mēki, bet vagys ir plėšikai pirmieji: apylinkės žmonės dėl jų turi daug baimės ir nerimmo. Pernai metais senosios tvarkos šalininkai rinkosi iš jų juodašimčius, tačiau darbuotis jiems neteko: netrukus, atvyko dragunų ir pėstininkų būriai ir pasiėmė tą darbą ant savęs. Šimet iš to pačių rusų kelias gavo sargybinių vietas.

Praslinko kelios dienos po minėtųjų muštynių ir buvo „tardymas“. Ukmergės „išpraunikas“ su dragunais atbildėjo Unguriuosa. Draugai liepė privirti jiems mėsoną (buvo jų daugiau kaip 20) ir duoti arkliams avių. Prisivalgė ir arklius priliuokė, tada tiktai nuėjo Varžuosna. Ten suėmė 16 rusų ir šėp žmonių, bet greit višas vėl paleido. Ginklų nuo jų neatėmė ir dar gi visiškai nekratė.

Tai teip mūsų policija rūpinasi apginti žmonis nuo vagių ir plėšikų....

Iš Minsko.

Iš Minsko gubernijos i viešpatystės rodą likosi išrinktas leukas dvarponis E. Woy-nilowicz, turintis dvarą Slucnoko pav., perdėtinis Minsko žemdirbių draugystės.

Minsko gub. i dūmą išrinko: lenkus: advokatą Led-nickį, Anczewskį, Drą Maso-nį, kunigaikštį Druckį-Liu-beckį, Skirmuntą, Labanskį ir Wisniewskį ir žydą Ro-senbaumą, teipgi ukininką Gotowicą.

Iš Baltstogės, Gardino gub.

Baltstogė, i gyvenimą fabrikanto Braunero, nesaugantį vyrai metė bomba. Explosijos, patė Braunero likosi sužeista.

Baltstogė, i kontorą Richtero dirbtuvių nesugauti vyrai metė bomba. Explosija išnaikino kontoros įtaisymą, bet žmonių neužgavo.

Knisinė, Baltstogės pav., suštraikavo darbininkai Špitolno dirbtuvių. Darbininkai reikalauja pakėlimo algų ant 10%.

Iš Lietuviško Brasto.

Brastė, policistas suėmė koki ten nusidėjėlį. Tasai išsitraukė revolverį ir laikant jį i policistą pasovė i koją. Bandant paleisti antrą šuvį, policistas sudavė i ranką teip, kad šuvis šovėju patalė i galvą ir užmušė ant vietos.

Iš Dinaburgo, Vitebsko g.

Dinaburge likosi suare-

štuotas officieras kalėjimo sargybos Lebedev, kadangi pasirodė, kad jis tarpininkavo tarp sėdinčių kalėjime i esančių laisvais sulmtinių dragunų. Ar officieras darė tą dykai, ar už užmokesnį, dar tikrai nežinia.

Dinaburge, i realiską mokyklą nežinia kas metė bombą. Explosijos vienas mokininis tapo sunkiai sužeistas, keli sužeisti lengviaus.

Čianykščiam apskrício sude buvo perkrateinama prova apskųstų už maistūs pakeltus pereituose metuose čianykščiam kalėjime. Mat čia, dėl žiaurumo kalėjimo perdėtinio, kaliniai susibuntavo, pradėjo baldyti i duris. Perdėtinis liepė kareiviams šaudyti ir jie užmušė kalinius Magidą ir Zivą. Užtai gubernatorius prasiėno nuo vietos kalėjimo nūvežėtoją. Užmušė jo vietą Šborskį gerai apdaužė kalinys Truskovskis. Tą tai i audijo dabar apskrício sudas. Nusprendė jį ant 8 mėnesių kalėjimo.

Iš Latvijos.

Rygos kariškas sudas, už suokalbi priešė randą, nusprendė prie sunkių darbų Siberijos kastyne: Zazuckį, Vosilių, Pope ir Kublinskį.

Rygos miesto atstovų i dūmą išrinko advokatą Gros-waldą latvi. Apkritai Latvijoje, vien dvarponių atstovais yra vokiečiai. Miestuose ir valstiuose visur išrinko latvius. Latviai sutarė su maskoliais ir ējo visur išvien su jais prieš vokiečius, kurie laike žmonių sukilimo ējo prieš žmonis, drauge su caro budeliais.

Skraidytojų buris nuplakė su kandiais visus tarnus dvaro Gulbino, Latvijoje, už tai, kad jie nežinojo, kur dingo dvaro savininkas. Dvarų savininkai juk niekada tarnams nepasako, kur keliauja.

Bewero valstiuje kareiviai plakė kaimiečius, davė net po 100 kirčių už tai, kad neatiduoda ginklų. Tuom tarpu likosi darodyta, kad kaimiečiai ne jokių ginklų neturėjo.

Latvijoje dvarponiai vokiečiai pradeda gryžti i savo dvarus, bet bijosi latvių, kuriems teip daug blogo pridirbo. Visokios neramios ypato silusi dvarponiams už apginėjus, laikraščiuose pasitaiko apgarsinimai su pasišalymais baronams mokančių gerai šaudyti.

Runershofo savininkas, kuris teipgi buvo pabėgęs, dabar sugrįžo ir prašalino nuo vietų visus tarnus ir darbininkus. Ukininkus varo iš jų samdomų ukių, gaudina išdeginimu jų krutancijų turty, jeigu greitai neišsikraustys.

Buvęs po vadovyste pagarsėjusio jenerolo Orlovo Latvijoje gvardijos ulanų regimentas, pasigarsinęs plėšimais ir sušaudinėjimais nekaltų žmonių, išstrankė i Latvijos saugoti carą i Peterhofą. Vietoj ulanų, i Latviją siunčia caras gvardijos kazokus. Kas užims Orlovo vietą, dar nežinia.

Velverių mokytojų seminarija.

Lapkričio mėnesį seminarijoje prasidėjo štraikai; mokiniai pareikalavo, kad visas seminarijos mokslas būtų lietuviškai išguldomas (buvo ir daugiau reikalavimų). Visuose trijuose seminarijos kursuose buvo 85 mokiniai: 48 lietuviai, 17 lenkų, 17 vokiečių arba „prūsų“ ir 8 rusai. Valdžiai paėmus viršų,

buvo išvartyta 65 mokiniai (lietuviai ir lenkai); rusai ir vokiečiai prie štraikų nebuvo prisidėję. Iš tų pavartytųjų, 35 buvo dar jeneral-gubernatoriaus nubausti keliais mėnesiais kalėjimo. 17 mokinių atėdėjo Marijampolėje, tarp jų buvo ir 14—15 metų vaikų. Su išėjusiais iš kalėjimo teko kalbėtis: nė kiek nematyti, kad bent vienas būtų nusiminęs, grautųsi — visi didžiuojasi teip pasielgė.

Lietuvių kalba Veiverių seminarijoje išguldoma nuo seniau, tiktai po vieną valandą per sanvatę jai paskiriama kiekvianame kurse. Lietuviškai išguldo dar ir katalikų tikėjimo mokslą: 7 valandos per sanvatę ir 4 val. ir 5 vadinamos „paveikslingos mokyklos“ skyriausė.

Neseniai Veiveriuose apsilankė mokyklų globėjo padėjėjas ištirti seminarijos dalykų. Gero daug tikėtis iš jo negalima. Ką jis ten padarė, dar nežinoma.

Marijampolės gimnazija manė, kad tasai didis ponas ir gimnazijai aplankys, bet nesulaukė. L.U.

Mokslo vadovėliai.

Pernai Amerikos lietuviai, pastebėję, kad dabar labai reikalingi lietuviški mokslo vadovėliai, — Lietuvos pradedamosiose mokyklose, kur gyvena lietuviai, mokslas reikės išguldinėti lietuviškai, — apskelbė kelis „konkursus“: jie paskyrė po du šimtu rublių tiems žmonėms, kurie parašys geriausius mokslo vadovėlius.

Kaip, kas ir kuomet reikės padaryti, kad galėtų pagaliau išpildyti šitas puikus Amerikos lietuvių sugalvojimas, pavesta buvo „Lietuvių mokytojų sąjunga“. Tai gi „mokytojų sąjunga“, kuriai šitas dalykas teip pat rupi, dabar apkelbia penkis konkursus:

- 1) Pirmųjų metų skaitymo knygelei (mokslo vadovėlis, skiriamas mokiniams, tuoj išėjus abėcėlei).
- 2) Antrųjų metų skaitymo knygelei.
- 3) Aritmetikai (uždavinynas su paprasčiausiais veiksmų išaiškinimais, skiriamas pradedamomsios vienaklasės mokykloms; uždaviniai iš kasdieninio žmonių gyvenimo).
- 4) Pirmųjų metų geografijai (su žemėlapiais; vadovėlyje reikėtų duoti geras supratimas apie Lietuvos kraštą ir jo ypatybes).
- 5) Lietuvos istorijai (iki paskutinių laikų; vadovėlyje reikėtų tik aiškinti „žmonių“ gyvenimą ir parodyti, kiek ir kaip tas gyvenimas buvo suristas su Lietuvos kaimynų gyvenimu).

Tiems žmonėms, kurie norės geriau suprasti viską, kas bus su tų vadovėlių parašymu sujungta, reikėtų kreipties i Tam. Žilinskį (Kaunas, Mikalojaus prospektas, Grunvaldo namai). O Pleiryte (Vilnius, „Vilniaus žinių“ redakcija), arba F. Bortkevičienę (Vilnius, Šv. Jurgio prospektas, No41).

I konkursą galima siųsti rankraščiai arba jau spaudinti vadovėliai. Paskutiniems tokiems vadovėliams siųsti paskirta 1907 m. birželio 1 (14) diena. Vadovėliai reikia siųsti T. Žilinskui.

Jei iki laiko nebutų višai gerų konkursui vadovėlių; tad žmonės, kuriems bus pavesta apie juos spręsti, ga-

Iš paskirti šimtą rublių tam autoriui, kurio bus geriausias, kad ir ne visai geras, darbas.

Kas gi epres apie vadovėlių gerumą? Bus susišninta su tam tikrais žmonėmis ir įstaigomis ir iš tų žmonių, kurie apie tokius vadovėlius nusiūnė, bus išrinkti keli teisėjai, kurie spės apie vadovėlių vertę.

Iš Prūsų Lietuvos.

Ši pavasari tvanai daug nuostolių pridirbo Prūsų Lietuvoje, ypač Šilokarčiamos ir Pakalnių paviečiuose. Nuostolius tvanų padarytus skaito ant pusės milijono markių.

Ant paskutinio kiaulių turgaus Tilžėje už kiaušius mokėjo: už porą paršų po 15—20 Mk., už suaugusias kiaušles po 50—53 Mk., už penetas po 46—48 Mk., už kiekvieną 100 svarų gyvo gyvulio. Už javus mokėjo: už šepelį kviečių 6.90—7.00 Mk., rugių — 5.80—6.00 Mk., miežių — 5.10—5.40 Mk., avių — 4 Mk.. Už centnerį šieno mokėjo po 3.00—3.20 Mk., šiaudų — 2.70—2.80 Mk..

Endziškuose, netoli Lapy, sudėgė tvartas ukininko Riecherto. Sudėgė teipgi: 20 karvių, poras veršių ir beveik visi arkliai. Išgelbėjo tik penkis jautius ir dvi kumelės.

Iš Johannesburgo, Pietinėje Afrikoje.

Šv. Juozapo Dr-tės Sanarys, — korespondencijoj tilpusioj „Lietuvoj“ 5 num. rašė, „būk čia yra daug lietuvių norinčių būti ne lietuvių tautos sanariams, ir broliams kitų, bet ponais kitų.“

Pagirti reikia gabumą p. Sanario — kuris iš kalno žmonių norus pažįsta, tik gaila, kad nepasakė, kame jis tuos norus patėmijo, ir kame ir kokiū būdu jo aprašyti lietuviui nori būti „ponais kitų“. Negerai padarė p. Sanarys, neparodęs tų norų ne mažiausio apsišėikimo, be tikro nurodymo, nors lietuviui ir atkreiptų savo atidą ant p. Sanario straipsnio, vienok nežinotų, koki lietuviui „nori būti ne tautos sanariams, bet ponais kitų.“ Taigi p. Sanarys vertas paapeikimo dėlto, kad askiai nenurodė lietuviams, kurios ypatos nori ponuoti ant jų ir kokiū būdu? Sanarys sako: „yra čia lietuvių aristokratai, besistengiantieji kitus išnaudoti, statanti savę augščiau už kitus ir tt.“ Kaip faktą nurodo, kad toki lietuviui nenori draugauti su kitais lietuviu, turi skyrimų užteigę vietas. Teip vienok apsieina netik menami aristokratai, bet ir kiti dorošni lietuviu, nes didesnę dalis mūsų lietuvių ne pripratę prie doro ir rimto apsiėjimo; tankiai sueigose užsiima tūsčioms kalboms, arba sueina apsigėrę, susibara ir susimuša; tad kurie nori to viso išvengti, saugojas su mažai žinoma didesnių susėjimų, ypač jei reikia apie ką nors rimtai pasikalbėti. Ant galo ir p. Sanarys nurodo, kad: „tie aristokratai užima mūsų draugystę viršininkų vietas.“ Išrodo, lyg kad tie „aristokratai“, kaip koki carai, praščiokėlius užkariavo ir užėmė jų „draugystę viršininkų vietas“. Nesuprantu kodėl p. Sanarys teip kalba, pats žinodamas, kad sanariu juos viršininkais aprinko ir palaiko tol, kol jiems yra geri.

Sanarys, aprašęs ponus ir aristokratus, užsiūnė ant manęs, būk, aš kokią ten ponui Šv. Jurgio draugystės, važiuojant į Ameriką padovanojęs 25 svarus sterlingus draugystės pinigų — ir tai be žinios sanarių. Nesuprantama, su kokiū tikslu p. Sanarys apie tą rašė, be jokių teisingų apsvartymų, ir net nežinodamas, kad Šv. Jurgio draugystės Johannesburge nėra; kas link tų 25 svarų kaip dovanos, kurią būk aš davęs kokiam ponui, tai p. Sanarys gal girdėjo, bet nežinojo, kad tai nebuvo dovanos, o tik skola prigulinti tam, kuris per draugystę jam atidavė, o kad aš, visiems sanariams sutinkant, išdaviau pinigų, tai pašaliečiai pramanė, būk aš daviau dovaną be žinios sanarių, ir p. Sanarys nepatingėjo per laikraštį už teisingą garsinti, ir mane kaltinti neva už mėtymą draugystės pinigų, ir nepaisymą sanarių nutarimų, kas yra bereikalingu užmėtinėjimu, nes aš atlikau tik tą, ką sanariai man pavadė.

Jeigu rėda negerai, ir draugystė negali atnešti naudos, tai ne mano vieno kaltė, bet podraug kaltas ir p. Sanarys, kuris, vietoj nurodyti lietuviams geresnį kelią, pratinėti prie geresnės tvarkos, prie supratimo savo reikalų, kaip tautiškų teip ir politiškių, parase lietuviams, kad nekuri nori būti „ponais ant kitių“, kad yra „aristokratai“ ir tt., o nenurodė nė jokio kelio, kuriuo eidami, galėtų prieiti prie geresnio supratimo, įtaisyti geresnes draugystes, ir apsiginti nuo norinčių „buti ponais ant kitių“ ir „aristokratų“. Kad lietuviu, kaip mažai apšviesti, nesutvėrė gerų draugystių ir geros tvarkos, tai aprašinėjimai vien tik blogų pusių (aš ne priešingas tam, jei gerų nėra) negali atnešti naudos, ne lietuviams, ne draugystėms, jeigu rašėjas neparodo kaip ir kokiū būdu visi blogumai turi būti pataisyti ir apversti ant gero. Taigi aš malonėčiau, kad p. Sanarys teiktus užsiimti tuom ką dabar apleido, ir daugiau dirbtų ant vietos gyvų žodžių, negu raštu, o ypač mažai teisingu, nes mūsų draugystė ir teip vadinami „ponai-aristokratai“ prienami kiekvienam gero būdo žmogui.

Pirmsėdis Šv. Juozapo draugystės St. Chasinskas.

IŠ AMERIKOS.

Sugriuvo platforma.

Des Moines, Ind. Čia atsiūvo presbiterijonų konvencija. Sulipus fotografuoti ant tyčia padarytos platformos 700 delegatų, platforma sugriuvo ir ant jos buvę žmonės nupulė žemyn. Prie to ir šeši kunigai likosi sužeisti.

Girių gaisrai.

Escanaba, Mich. Šitose aplinkinėse siaučia girių gaisrai, kurie jau daug nuostolių pridirbo. Ugnis išnaukino teipgi tris miestelius. Girių išnaikino plotą 30 ketvirtainių mylių. Dega miestelis Stanley, turintis 5000 gyventojų. Su visu išdegė miestelis Talbot, turintis 500 gyventojų. Nuostolius gaisrus padarytus skaito ant milijonais dol.

Gaisrai.

New York. Sudėgė čia planų dirbtuvės Joel Dall p. 402 E. 30 st. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 250000 dol.

Owosso, Mich. Sudėgė čia didelės mebelių dirbtuvės Estey Manufacturing Co. Per tai 200 darbininkų neteko darbo.

Norway, Mich. Su visu išdegė miestelis Quinnessee. Nuostolius gaisro padaryti labai dideli.

Boone, La. Sudėgė čia Boone Cereal Co. dirbtuvės. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 125000 dol.

Macon, Ga. Sudėgė čia medvilnės presavimo įtaisos Georgia Central geležinkelio. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 150000 dol.

New York. Sudėgė čia įtaisos „Sanitary Utilizing Co.“ Nuostolius gaisro padarytus skaito ant \$1000.000.

Vėtros.

Ericks, Okl. Šitose aplinkinėse, netikėtai užkilusi vėtra, išgriovė 6 farmas. Prie to viena ypata likosi užmūšė, o daug tapo sužeistų.

Explozijos.

Shenandoah, Pa. Kasty-nėse Philadelphia & Reading Coal Co. atsitiko baisi eksplozija, kurios penki darbininkai likosi sudraskyti, o 13 tapo sunkiai sužeistų. Mat vienas darbininkas, nesantis dinamitu, pametė jį ant žemės, nuo susitrenkimo dinamitas explodavo.

IŠ DARBO LAUKO.

San Francisco, Cal. Žymiai pakėlė čia algas darbininkų dirbančių prie triobų statymo. Muriuinkams, už 8 darbo valandas moka 7 dol., o paprastiems darbininkams 4 dol.

Coemons, N. Y. Pasi-baigė straikai darbininkų čianykščių plytynių. Darbdaviai išpildė daugumą darbininkų reikalavimų.

Seviers, Pa. Čianykščios geležies dirbtuvės dirba gerai. Truksta čia darbininkų. Ir iš kitur atkako, pripratę prie darbo, galėtų čia patilpti.

Cleveland, Oh. Union plieno dirbtuvėse dirba prie visų pečių.

New Castle, Pa. Shengango blėtos dirbtuvėse darba čia labai gerai ir yra viltis, kad teip bus per ilgę laiką.

Scranton, Pa. Molde-riai čia ir Homadalej straikuoja. Jie reikalauja 7 val. darbo dienos.

East St. Louis, Ill. Čianykščiose blėtos dirbtuvėse dirba tik iš dalies.

Harwick, Pa. Čianykščių kastynių savininkai atsisakė mokėti unijos mokesčių darbininkams. Varo iš gyventojų unistus ir jieško scabų. Tegul lietuviu nesi-duoda suvilioti.

Coalgate, Ind. Ter. Čia anglekasiai straikuoja, todėl iš kitur darbininkai tegul neina čia darbo įieškoti.

East Chicago, Ill. Inland dirbtuvėse, kur iki šiol dirbo negrai, juos pašalinio ir dabar dirba baltieji darbininkai. Darbai eina gerai.

Lebanon, Pa. Iš kitur pribuvę darbininkai čia negali gaut darbą, kadangi ant vietos jų yra daugiau, negu reikia.

Fort Wayne, Ind. Darbai eina čia negeriausiai, todėl iš kitur pribuvę darbininkai negali čia gaut darbą.

Youngstown, Oh. Darbai eina čia gerai, darbininkų be darbo nėra.

Sharon, Pa. Darbai eina čia gerai, visos dirbtuvės dirba pilną laiką.

Pittsburg, Pa. Zugdirbtuvėse dirba prastai ir nėra vilties, kad darbai pasigerintų.

Wheeling, W. Va. Darbai eina čia negeriausiai. Iš kitur pribuvę darbininkai negali gaut darbą.

Connellsville, Pa. Humberto blėtos dirbtuvės stovi; nėra vilties, kad darbai prasidėtų.

Muncie, Ind. Darbai blėtos dirbtuvėse eina gerai; ir iš kitur pribuvę darbininkai galėtų gaut darbą.

Kewanee, Ill. Darbai Western dujų dirbtuvėse eina gerai. Ir iš kitur pribuvę darbininkai galėtų prie darbo patilpti.

Kansas City, Kans. Darbai eina čia gerai, darbininkų be darbo nėra. Stato čia dabar naujas gyvulių skerdynė. Ir iš kitur pribuvę darbininkai galėtų čia gaut darbą.

McKees Rocks, Pa. Lockhardto dirbtuvėse darbai eina gerai. Iš kitur pribuvę prigulinti uniją darbininkai galėtų čia gaut darbą.

Chicago, Ill. Tarnaujanti ant viršutinių „Union Loop Co.“ geležinkelio, iš viso 800 žmonių, nutarė straikuoti, jeigu ne pakels jiems algų.

Chicago, Ill. Suštraikavo 150 knygų apdirbėjų Robert O Law Co. pn. 121 Plymouth Place. Mat darbininkai pareikalavo pašalinimo kompanijos iš New Yorko partrautų prie darbo merginų. Kadangi kompanija reikalavimą atmetė, tai visi darbininkai metė darbą.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

Iš So. Chicago, Ill.

Čia buvo sušauktas L. S. D. P. atstovo p. Zagaro visuomeniškas susirinkimas, art L. S. D. P. 32 kuopos vardo. Gražus būrelis lietuvių atkankė. Pirmiausiai kalbėjo L. S. D. P. atstovas p. Zagaras, kuris aiškino Lietuvos padėjimą, kaip ten žmonės nukendia kovoj už laisvę, kaip juos persekioja caro valdžia. L. S. P. A. 4 kuopos organizatoriaus, p. Jančausko, kalba labai žmoneš patiko, ką buvo matyt ant minios veidų, tą rodė ir rankų plojimai. Petraitis kalbėjo apie socializmą, kurio dar daugelis nepažįsta. Ad. Almonavičia ir A. Bridir, savo kalbose užklūdė dvasiškų asabų gaspadines; jų kalbos tuliems nepatiko, tie sakė: kad ir teisybė būtų, bet ant kunigų nevalia šnekti. Mat dar vis pas mus daug yra žmonių tokių klaidų turinčių supratimą.

Jančauskas priminė susirinkusiems, kad gelbėtų savo brolius Lietuvoj kraujuose ir asarose skęstančius ir badu mirstančius, kalbino paaugauti, kas kiek gali, sušelpimui kovojančių už laisvę Lietuvos. Išgirdę tuos žodžius, daugumas griebė kepurę ir išėjo per duris į karčiamą, kalbėdamie vertiau doliarį pragerti negu centą duoti tiems, kurie čia prieš karalių musutėvą. Mat yra dar tokių mulkių, kurie kraugerio galis labiau negu savo brolių. Jeigu kas nenori duoti, tegul neduoda, nieks su prievarta ne verčia, nėra ko bėgti iš svetainės. Čia ne carai, čia nieks ne plėš paskutinį skatiką. Dviem vyrams perėjus per likusius, surinko auką alkstantiems broliams \$15.85, kuriuos paskyrė L. S. D. P., atitraukus

10c. siuntimo kaštų. Kalbėtojas ir aukautojas išta-riū širdingą ačin.

Klausytojas.

Iš Springfield, Ill.

Straikai auglių kastyne dar vis tęsiasi ir nežinia kada pasibaigs. Jan randasi tokių žmonių, kurie netur pavaiyti, o iš unijos paselpos vos po vieną doliarį gavome per šešias sanvaites straiavimo. Tik dabar anglekasiai pamatė, kad didelę klaidą padarė, per daug tikėjo Mitchellui ir kitiems jo draugams. Jan kelinta diena kaip čia yra socialistas Phillips Veal. Jisai čia žmonėms sako prakalbas mieste ant gatvių ir salėse. Išrodinėja šiadieninį netikusį rėdą. Aiškina baurumą visokių žmonių vargintojų: karalių, kapitalistų ir dvasiškijos. Šitie yra bauriausi žmonių vargintojai. Nuo jų nieko gero žmonės negali tikėtis. Turi juos visai pašalinėti arba nors jų sauliai susiaurinti, kad jie žmonijai negalėtų kenkti. Kalba ir apie revoliuciją Maskolijoj, apie jos pradžią ir apie Maximą Gorkį, kaip jo amerikoniški kapitalistai į savo hotelius neleidė. O vis už tai, kad jis yra vargšų žmonių draugu, kad jis už juos užtaria. Jan tris syk jį buvo suareštavusi vietinė policija, zinoma, užtai, kad teisingus pamokinius žmonėms kalbėjo. Bet jis, suareštuotas, neilgai buva, nes niekas negali išrasti — nė jokios kaltės, jis vien tiesą žmonėms apskakinėja. Draugas socialistas kalba ir apie dabartines unijas anglekasių ir kitokių darbininkų. Jisai sako, kad tokios unijos, kokias dabar turime, negali žmonėms darbininkams gero atgabend, kadangi jos išskirtos šakomis po visą kraštą, viena kitos ne nesilaiko; jeigu vienur darbininkai sustraikuoja, o kitur dirba, dirbanti tiek kapitalistams atlieka darbo, kad jis suvis ne paisy ant pirmutinių darbininkų straiko. Dėlto mes ir straikaus tankiai pralošime, kad kiti draugai darbininkai ne paremia. Tik tuomet, sako, mes straikaus galime išlaimėti ir buvę pagerinti, kada visokios unijos susiris į vieną didelę darbininkų organizaciją. Tik tada kapitalistai ne dris ne vieną darbininką nuskriausti, nes visa milžiniškoji organizacija už jį užstotų. Bet ir susiršimo į didelę organizaciją mums neuženka, turime ir politikos reikalus prižiūrėti.

Kada tik renkame kokius ne buk valdininkus, turi buti išrinkti geri žmonės, darbininkų draugai; laike balsavimų neturime pasiduoti kokiam nepažįstamam kraugerui už stiklą alaus, arba už kokius menkos vertės paviliojimus. Visada rinkime gerus žmones, savo draugus, o tais yra socialistai. Nuo demokratų ar republikonų niekad neturėsime gero. Nes jie, ar vieni ar kiti, yra lygūs, kapitalistų draugai, o ne darbininkų. Darbininkų draugais yra vien socialistai. Dėlto tik už socialistus ir balsus visada privalome atiduoti. Tik prie socialistų privalome glaustis, su jais vienyti. Tik socialistų klausydami, įstengsime pagerinti buvį. Dėlto, visi darbininkai, riskimės į vieną tvirtą darbininkų organizaciją „Industrial Workers of the world“ ir prigulskime prie socialistų partijos.

Teip kalba draugas socialistas, Phillip Veal.

Vineuks.

Iš Grand Rapids, Mich.

Darbai eina čia gerai ir iš kitur pribuvusiame ne sunku labias gauti.

Nors lietuvių yra čia didelis būrelis, bet besirūpinančių apie tautiškus reikalus yra mažai. Visi jų rupeščiai — tai reikalai parapijos.

Yra čia Švento Petro ir Povilo Dr-tė, prie kurios priguli didesnę dalis parapijonų. Žmonės daug pinigų įlieio į bažnyčią, o dabar patys ne labai nori eiti į jų kastas pastatytą bažnyčią. Kunigas veda visus bažnyčios reikalus, parapijonų kontrolės ne nori įleisti, ypač kad jam, matyt, ne labai patinka lietuviu. Buvo čia lietuvis vargimistras, kuris kartais ir lietuviškai pagiedodavo. Kunigas lietuvių atstatė nuo vietos ir parsikvietė lenką, kuris, zinoma, gieda sau lenkiškai „Svieta Marija krolowa niebieskava“! Lenkiškos giesmės ypač nepatinka mūsų moterims.

Parapijonas.

Iš Cleveland, Ohio.

Kokią netvarką platina ir kokių išnaudojimų griebiasi tuli dušių ganytojai, galima matyti iš žemiau aprašytų nurodymų.

Clevelando lietuviška parapija tapo sutverta, atvažiavus iš Lietuvos kun. Jankui, keletas metų atgal. Kunigas stengėsi lietuvius išnaudoti, pripildyti kišenių doliariais. Paskutiniuose metuose parengė bažnytinę šalę guzyne su lioterijomis, kur vašindamas jaunuomenę gerymais, traukė sau naudą. Neįstabu, jeigu po kelių metų tokio gaspadoravimo, parapija neįstengė nė procentų nuo bažnytinį skolų apmokėti. Kada prisipildė kišenių doliariais, parkeliavę Lietuvon, keikė: „kad nevertos tos motinos, kad jas žemė nešioja, kurios leidžia vaikus Amerikon“ (žinios paimitos iš privatiškai rašytų iš Lietuvos laišku).

Kun. Jankui išvažiavus, tapo išpraustas kun. Plaušnaitis, bet tas, sulgį jo kalbos, su mulkais negalėjo sugyventi, ir už nemokėjimą daryti biznio, tapo vyskupo pašalintas.

Trečias iš eilės tapo vyskupo atsiųstas kun. „Proleta Paukšto“ (teip jis užvardytas vietinio lenkiško laikraščio „Polonia“). Šis, gal vyskupo įbaugintas, energiška griebėsi biznio. Pirmiausiai, kad susitarti su lenkais, pasistengė, priešais norą daugelio parapijonų, įvesti nedėliomis po pirmųjų mišių lenkiškus pamokslus. Pasisekė, Jan 19 nr. lenkiško laikraščio „Polonia“ garsinasi: „Parafija Litewsko-Polska rosnie moralnie i materialnie“, nes vien tik pereitą mėnesį tapo surašyta \$1019 ir buk jau prie minėtos parapijos prisidėjo 80 lenkiškų šeimynų.

Taigi, sumanęsnieji lietuvių vadovai stengėsi lietuvius išgelbėti nuo lenkų malonės, o mūsų dvasiškas pie-muo, nors slapta, stengiasi drutinti supuvusį ryšį.

Rods jau dangelyje vietų lenkai su lietuvių pagalba uždėjo parapijas, bet lietuviu tik tol buvo reikalingi, kol parapijos skolas padėjo įmokėti, ir tuom baigdavosi jų susidraugavimas, nes lenkams ant toliau lietuviu nereikalingi.

Ar nepriešais ir čia lietuviams už kiek laiko pasi-traukti iš lenkų užgaspadorautos parapijos? Kad tik susipratę parapijonai lietuviu nepadarytų ką nemalo-

naus, kaip kad buvo parengę 13 d. gegužio žydai. Mat mūsų kunigėlis rengėsi tą dieną apkrikštyti vieną 50 metų seną mažį išpažintoją, net buvo „Polonijoj“ pagarsinta, jog tą dieną bus nepaprastos ceremonijos „Litewsko Polkam“ dievnamyj. Pažymėtoj dienoj susirinko daugybė svieto prisizūrėti nepaprastoms krikštynomas. Viskas jau buvo surengta, tik laukė Feldmano (tokia žydo pravardė), bet jis ne pasirodė, todėl kunigas, nieko nelaukdamas, nuėjo į namus parsivesti, kur jai patiko jį labai nemaloniai žydeliai.

Buvęs ant krikatynų.

Iš Schenectady, N. Y.

6 d. gegužio, vietinė Šv. Kazimiero draugystė turėjo savo mėnesinį susirinkimą, ant kurio atėjo 23 draugai. Pabaigus draugystės reikalus, užmanėm paaukaut, ant atsišaukimo St. Francisco lietuvių. Surinkome \$7.00. Vietiniai noriai aukavo ant to dalyko, bet buvo ir tokių, kurie, pradėjus aukas rinkti, prasišalino. Likę nutarėm pereiti per stubas. Išrinkome tam tikslui: Joną Semšį, Stanislovą Šimkų, Alifoną Vitkauską ir Vladislovą Janošą, kurie surinko \$37.42, iš viso pasidarė \$44.49, kurinos siųsimės ant vardo Juozapo Žilviečio.

Apart to, buvo užmanyta antras susirinkimas 2rą nedėliendį, 13 gegužio, ant kurio norėjom pakalbėti apie naują tautišką draugystę, kokią rengiame sutvert. Ant minėto susirinkimo atėjo apie 15 ypatų.

Ant kito susirinkimo tikimės, kad bus daugiau, nes buvo ir pašaliniai lietuviu užkviesti.

Matyt mūsų broliai mažai rupinasi apie tokius reikalus. Daut reiks darbo, kol tas užmanymas įvyks. Pažiūrėsim, kas toliau pasirodys.

Meris.

Iš Brooklyn, N. Y.

Broklyno lietuviu šimiet iškilmingai apvaikščiojo šventę 1 d. gegužio. Vietinis Revol. Šelp. Kom., susidedantis iš atstovų 8 lietuviškų draugystių, išsiuntinėjo į visą čianykščią draugystes užkvietimą prisidėti prie apvaikščiojimo šventės 1 gegužio. Apart draugystių, dalyvaujančių visuose reikaluose, prisidėjo dar dvi: prese-rių unija ir Lietuvių Laisvės Dr-tė. Norėjo prisidėti ir merginų siuvėjų unija, bet per nesusipratimą jų agitatorių, tas nenusisekė.

Muzikos griežė trys benai iš 38 muzikantų. Demonstracijos mieste prasidėjo 8 val. vakare. Lietuvių prese-rių ir siuvėjų unijos turėjo vieną raudoną vėlavą su parašu: „Visos pasaulės darbininkai vienykitės, nes vienybė mūsų galybė“.

L. S. P. A. 19 kuopa nešė raudoną transparentą su parašu: „Darbininkai visų šalių! glauskitės po raudoną vėlavą ir ginkitės, nes veikie neteksite progos gintiesi: kapitalistai rengiasi prie legališko žudymo darbininkų visose šalyse.“ Ant transparento Susivienijimo lietuvių buvo parašas: „Reikalaujame lygių tiesų su vyrais visuose gyvenimo reikaluose“. Dr-tė Šv. Kazimiero turėjo vėlavą ir transparentą su parašu: „Moyer Haywood ir Pethibone, unijos vadovai, be pasigalėjimo bus kapitalistų nužudyti, jeigu jus, darbininkai už juos ne užstosite.“ Šv. Juozapo Dr-tė turėjo vėlavą ir transparentą su parašu: „Šalin carizmas!“

Šalin despotai. Lai gyvuoją laisvę ir susipratimą! Te gyvuoją socializmas! Dr-tė Sv. Jurgio turėjo vėlavą ir transparentą su parašu: „Ar Rosijos sanlygos turi atskartoti Amerikoj?“. Dr-tė D.L. K. Gedimino turėjo vėlavą ir transparentą su parašu: „Šalin despotizmas! Tegyvuoją revoliuciją! Tegyvuoją laisvą Lietuvą! Tegyvuoją socializmas!“ Dr-tė Lietuvos Sūnų turėjo vėlavą ir transparentą su parašu: „Tegyvuoją darbininkų šventę! Gegužiol! Tegyvuoją vienybę, brolystę ir susipratimą! Tegyvuoją socializmo tvarumą!“ Dr-tė Lietuvos Laisvės nešė vėlavą ir transparentą su parašu: „Reikalaujame pilno valstaus darbininkų triuso ir ne daugiau kaip 8 val. darbo dienos“. Parašai ant transparentų buvo angliškų ir lietuviškų kalbėse. Visus 9 transparentus parūpino vietinis revoliucijos šelpimo komitetas. Dešimtą transparentų pasirūpino pati Šimano Daukanto Dramatiškoji Dr-tė. Ant minėto transparento buvo tik draugystės vardas.

Visi dalyvavusių demonstracijose draugysčių sanariai (išėjus dramatiškoms) turėjo ant kairiojo peties vienodas raudonas kokardas. Demonstracijos pasisekė gerai. Apie 10 val. sugrįžo į svetainę pn. 91—93 ant Grand st., kur buvo prakalbos, deklamacijos ir dainos.

P. B. aiškino prasmę šventės 1 d. gegužio, užgriebdamas visokius darbininkų reikalus ir darbus dvasiškojo dabartinio revoliucijos laikuose. 8 metų mergaitė, Franciska Šviečutė, deklamavo eiles: „Darbininkai pabuskite!“ Draugystės Susivienijimo Lietuvių chorą, po vadovystės Bukšnaitis, gražiai padainavo dainą: „Nors audros siaučia apie mus“. Fred. Schaefer, Brooklyn Socialistų partijos organizatorius, kalbėjo angliškai. Jis išrodinėjo netikumą kapitalistų valdžios, sunkų darbininkų padėjimą, šaukė prie vienybės. Sulygino darbininkų padėjimą senuose laikuose ir darodė, jog tarp senovės ir dabartinių laikų darbininkų padėjimo skirtumo nėra. Vyrų revoliucijonierių chorą, po vadovystės Bukšnaitis, padainavo „Broliai už ginklą!“ Maskoliškasis revoliucijonierius Čaikovsky kalbėjo maskoliškai. Šitas senas kariautojas už žmonių laisvę, karštai ir sukrutinančiai kalbėjo apie pradžią revoliucinio judėjimo Maskoj, apie daugybę puolusių kovoje. Apie persekiojimus valdžios visokiems blaiviesiems įnagiais. Jis norėjo, matyt, daugiau kalbėti, bet kalėjimuose ir ištremimuose sunaikinta sveikata ir atminimai kančių nedaleido. Užsiklosė, apsišvėrė ir turėjo liautiesi. Baigdamas dar sušuko: „Gelbėkite, prisidėkite prie revoliucijos, o ateitis už tai visiems atlygis!“

P. Stankevičienė deklamavo eiles „Darbininkų ateitis“. Birutės Dainininkų chorą, po vadovystės J. Neimanto, padainavo 3 tautiškas dainas.

P. Dubickas iš Scrantono kalbėjo lietuviškai. Jis perkartinėjo kapitalistų tvarką ir žmonių vargą. Apgailestavo darbininkų nesupratimą, išrodinėjo jų nedorybę, peikė juos, kad taip daug dar yra darbininkų nesistengiančių pagerinti savo būvį. Paširdamas ant statistikos, išrodinėjo, kiek vaikų kas metą patenka į prieglaudes

namus; kiek vargšų išmeta ant gatvės iš gyvenimų už neuzmokėjimą randos; kiek kas metas užmuša žmonių ant geležinkelio, dirbtuvėse, kas tyne ir kiek tos visos vargšų nelaimės duoda pelno kapitalistams. Kad išnaikyti tas netikusias sanlygas ypač čia Amerikoj, reikia tik vienybės ir susipratimo darbininkų.

Ant pabaigos, Bukšnaitis ir Neimantas padainavo „Atsimėkime nuo senojo svietimo“.

Apie 1 val. po pusianakšio susirinkimas pasibaigė.

Svetainėje žmonių buvo apie 2000, demonstracijose dalyvavo suviršum trys tūkstančiai. Apvaikščiomas atsibuvo teip gražiai, kaip iki šiol retai kur pasitaikė.

J. Š-s.

Ar tai „Aušros“ kaltė?

Pirmuose žodžiuose antro straipsnio Laukis prisipažįsta, kad jis klysta ir daug daręs ir daro klaidų. Tai atituri tiesą manyti, kad Laukis ir savo sprendimuose klysta; gal jo patėmijimai neteisingi? Pirmiau jis išrodinėjo blogas puses 2 ypatų, antroje atsirado dar 3-ia, prikiša ir kitas ypatas, kurios jokio ryšio su jo pakeltu klausimu neturi. Kam tas buvo reikalingas? Laukis teisi, kodėl aš dejuoju, negavęs smugio. Klysta. — Aš su savo nuomone nelindau į užpeikį, išreiskiau ją atvirai. Visa esencija paskutinio straipsnio, tai ta nauja 3 ypatas. Net manęs klausia, kaip sekretoriaus „Aušros“, ar daug „Aušra“ naudos padarė visuomenei, suselgdama tą vaikina? Gaila, kad dar ne išrasta miera tokiems daiktams kaip nauda, garbė, per tai ir aš negaliu numieruoti, ant galo kiekvienas žmogus kitaip ant to žiūri: vienam išrodo, kad nėra naudos, o kitam kad yra. Matyt ir Laukis, kol su 3-ia jo nebuvo susipykęs, matė naudą, nes daugiau, kaip pats prisipažįsta, jam davęs negu „Aušra“. Gal Laukis žino, kad „Aušra“ nedovanoja, bet skolina. Tas 3-iasis vaikinas tik keli mėnesiai apleidęs suolą mokyklai, o jau nuo jo reikalauja viešų darbų. Jeigu teip greit galima būtų tapti didvyriu, tai lietuviška tauta daug būtų turėjusi ir gal nuo seniai lietuviai būtų mokėję skaityti, nebūtų tokio didelio nuosimėto nemokančių skaityti ir rašyti, koks yra dabar.

Laukis gerėjosi tais mokytesniais vyrais, kurie ramiai fabrikuose su dideliu kuju daužo geležį, t. y. sulyg Laukio, „duoda sau rodą“. Ar daug gi jie visuomenei naudos gal atnešiti? Ką jie gal nuveikti jos labui, kada, svyrudami, po 10 arba 12 valandų darbo grįžta namon? Nekartą girdėjau, kaip žmonės reikalauja nuo jų veikimo ant visuomenės naudos. Gal teks gauti nuo Laukio antrą smugį, nes su jo nuomone nesutinku. Man rodosi, lietuviška visuomenė turi rūpintis savo tautiečiais mokslieiviais, turi juos šelpiti, nes kitaip jie neturės tiesos nuo jų nelo ir reikalaujti. Gerai žinomas padėjimas mokslieivio, kuris sau rodą duoda. Pabaigęs mokyklą, tankiausiai tampa vaiksčiojančiu lavonu, jo spekos finalaus mokslas meskutas. Kadangi parke vaiksčiojo daug moterų, tai jos, klykdamos, lipo ant suolų, kaip kokia bandė rangytiesi į medžius, nors žverėlis jų neužkabinojo. Ant galo atsirado sargas ir jis žverį nugalbėno į jo kletką.

Teko skaityti „Vienybėje“ apie mirtį Višinskio. Tas „davė sau rodą“: pabaigęs universitetą, trumpai, bet karštai dirbo, dirbo su pasišventimu ir štai mirė. Kas tame kaltas, gal jis? Ar jo vargų visuomenė nematė? Matė ir gerėjosi, kad vaikas duoda sau rodą, o dabar, po laikų apgailestauja. Tokių aukų mūsų tarpe netrūksta. Reikia jiems pratesti ranką pagelbos ir išgelbėti, mes galime reikalaujti nuo jų atlyginimo, o nebūti neveikiančiais žiurėtojais, kaip tie jau nikačiai su mirėlia galojas. Gal tai tas vargas ir vadinasi „sau rodą duoti“?

K. Gugis.

Nesūskime telegramų.

Tautiečiai, paklausę paraginimo pirm buvusių dviejų seimų, vietoje pralobusių monopolistų — suselėpė savus reikalus ant 19 seimo su \$29.77, o ant 20 seimo su \$44.16. Todėl ant 21 seimo ir vėlė ne vienas nesūskime telegramų, bet parašykime seimui linkėjimus gromatose ir prie kiekvieno žodžio pridėkime po 2 centus (pašto markėmis), kaip reikia mokėti siunčiant telegramą. Tokiu būdu ir vėl sušėdysime keletą dešimčių doliarų mūsų visuomeniškams reikams.

Butų didei pagirtinu darbu, jeigu visi siuntėjai linkėjimų savo apkaš skirtų seimui Lietuvos Kankintinių, kuriais yra prikimšti visi kalėjimai, ir kuriuos tironiška caro valdžia badu marina, maitina tokiu maistu — kurio ne kiaušė neėda — idant juos nusilpinti kuniškai ir protiška. Mes džiaugėmės iš Lietuvos karzygių pasišventimo ir griovimo cariškos valdžios — bet kada jie už tokius darbus tapo sugrūsti į kalėjimus, mes greitai juos užmiršome, ką rodo sutostojimas plaukimo aukų Kankintiniams.

Linkėjimus galima parašyti ir išsiųsti jau subatoje ir nedėlioje (26 ir 27 gegužio), kuriuos seimas gaus panedėlyje ir utarninke (28 ir 29 gegužio). Gromatos reikia adresuoti šiteip:

Lithuanian Convention,
South Side Turner Hall,
3143 S. State st.,
Chicago, Ill.

Vietinės Zinios.

— Šiuose metuose parengs Chicagoj 20 naujų publiškų mokyklų. Parengimas jų kaštuos 2890000 dol. Patilps jose 16732 mokintiniai. Iki pradžiai mokslo metų parengė 16 mokyklų, kuriose telpa 12831 mokintinis; kaštavo jos \$2719000. Tarp jų mokyklų yra — Kosciuszko (ant kertės Division ir Cleaver st.) mokykla.

— Pereitą sanvaitę Chicagoj pasimirė 652 ypatos; tame skaitliuje buvo 392 vyriškiai ir 260 moterų. Vaikų iki 5 metų amžiaus mirė 204, senelių virš 60 metų 128. Daugiausiai mirčių, nes 138, buvo nuo plančių uždegimo, nuo džiūvos 68. Užmušusių 48.

— Pereitos nedėlios dieną Lincoln Parke iš geležinės kletkos pabėgo 6 sanvalčių malajiskais meskutas. Kadangi parke vaiksčiojo daug moterų, tai jos, klykdamos, lipo ant suolų, kaip kokia bandė rangytiesi į medžius, nors žverėlis jų neužkabinojo. Ant galo atsirado sargas ir jis žverį nugalbėno į jo kletką.

Metinė atskaita „Aušros“ Dr-tės.

Darant reviziją kasos „Aušros“ Dr-tės už 1905 m., rasta sekanti:

Prisigstę atskaitoj Dr. Šliupo ne patalpinta knygoj \$3.00, kurie sulyg paaiškinimo buvusio prie revizijos prezidento, turi būti paskaityti kaipo sanarių mokestis Dr. Šliupo, vėrdas kurio yra knygos IV knopos.

Toj pačioj Centro kasieriaus atskaitoj buvo patalpinta auka nuo 6—1—1906 m. per kun. B. Šlamą, surinkta bažnyčioj St. Louis \$14.25, kurie turi tilpti atskaitoj 1906 m.

Sulyg knygoj rasta, kad prie perdavimo kasierystės A. Olsevkio į rankas Dr. Šliupo perduota \$466.39, o sulyg atskaitos D. Šliupo priimta \$473.81, taigi į plaukimų knyga įnešti dar \$7.42.

Užbaigiant 1904 m. ir pradėdant 1905 m., rasta įplaukimų \$1634.22, išėjimų \$1121.74.

Kasoj liko nuo 1904 metų \$962.48.

Įplaukimai.

Mėnesinių I kuopos. 77.25
II „ „ 9.00
III „ „ 41.41
IV „ „ 21.85

Pavieniai sanariai įmokėjo „ „ 1.00

Aukos „ „ 679.55

Kolekta Dr. Graičuno „ „ 14.45

Viso \$844.51

V. sugražino stipendiją 43.63

Liko nuo 1904 m. „ „ 562.48

Mėnesinės Dr. Šliupo „ „ 3.00

Prie perdavimo kasos klaida „ „ 7.42

Viso 1461.04

Išėjimai.

Sausio, A. V. stipendi- „ „ 47.25

Sausio, P. R. pašelpa „ „ 50.25

Sausio, J. B. stipendija „ „ 50.40

Sausio, V. D. „ „ 25.12

Kovo, už laisvius „ „ 10

Kovo, M. pašelpa „ „ 40.00

Kovo, už laisvius „ „ 25

Gegužio, už rankraštį „ „ 10.00

Gegužio, krasos lėšas ir laisvius „ „ 38

Rugpjūčio „ „ 45

Rugpjūčio, Saunus už konstituciją su persiuntimu „ „ 11.27

Rugsėjo, J. K. pašelpa „ „ 50.00

Rugsėjo, A. L. stipendija „ „ 150.00

Rugsėjo, V. M. stipendija „ „ 60.00

Rugsėjo, lėšų siuntimui „ „ 45

Spalio, V. D. stipendija „ „ 50.00

Lapkričio, V. D. „ „ 50.00

Gruodžio, A. V. „ „ 50.00

Gruodžio, lėšų siuntimui „ „ 45

Viso \$746.37

Įplaukimų 1461.04

Išėjimų 746.37

Lieka kasoj 714.67

Pakvitavonės išsiųstų pašelpų ir stipendijų visos yra, apart V. M. ant išsiųstų \$60.00 stipendijos. Iš laiško Dr. Šliupo matosi, kad jokios paskui pakvitavonės apie gavimą pinigų stipendijant ne prisilutė, todėl nežinia, ar M. pinigų priėmė (Lengva ant pačio persitikrinti, kam tie pinigai siųsti. Rd.).

Revizijos komitetas: J. Girijotag, J. Narkala, B. Laucevičia.

Nauji Raštai.

A. L. Anczyz. Paešios Džiausia. Puikus apeakymas, iš amerikoniškų misky. Pagab. D-ra Bird. Išguldė P. B. Chicago. 1906 m. 327 pusl.

Anczyz, žinomas lenkiškas raštininkas. Parašė jis daug vaikams užimančių apysakėlių, dar daugiau perdirbo tokių apysakėlių svetimų raštininkų. Šita yra viena iš geresnių. Vaikus ypač gali užimti. Lietuviškas vertimas ne geriausias, ką rodo jau net patal pristumia po dantis

ŽVĖRYS IR ŽMOGUS.

Pagal Schmelj.

Kaip mes toliau pamatysime, dantys svarbiausia lošia rolė žmogaus gyvenime, todėl jie priguli teipiau prie svarbių organų. Teisybė, dėl ištraukto vieno ir kito danties žmogus nenumirs, bet stoka dantų, kaip mes toliau pamatysime, atsiliepia ant kitų organų. Todėl reikia saugoti dantis, neduoti jiems trupėti. Ypač reikia saugotis valgyti ar gerti labai šaltą valgį arba gėrymą ir paskui tuojuos vėl karštą arba atbulai; reikia teipgi kramtyti su dantimis kietų daiktų, kaip tai riešutų ir k. arba krapštyti iš dantų maisto likučius kietais daiktais, kaip apšikomis arba adatoms: nuo to visko uždegianti iš lauko dantį emalija trūksta. Reikia dantis užlaikyti švariai, plauti kasdien, valyti su šepetuku maisto likučius, kad jie tarp dantų negalėtų pulti, nes puvimas maisto likučių tarp dantų labai kenkia dantims. Reikia teipgi priprasti kramtyti maistą su abiem dantų pusėm, nes kiekvienas nevertojamas organas susilpsta, sunyksta.

Pryšakiniai keturi dantys viršutinio ir apatinio žando turi aštrius, panašius į kalną galus. Dvi eilės tų dantų veria kaip peilio ašmenis, arba kaip žirkles, jie nupliauja maisto šmotelius. Todėl tuos dantis ir vadina piaujančiais.

Užpakaliniai gi dantys, jų yra po penkis kiekvienoj pusėj, viršuj ir apačioj, paskirti sumalimui, susmulkinimui maisto šmotelių; juos vadina šakniniais arba krūminiais. Tie turi platų viršų su bukais gumbeliais, panašus į girnų paviršių. Tarp piaujančių ir šakninių dantų, kiekvienoj pusėj, apačioj ir viršuj, yra po vieną iltinį dantį. Žvėris iltiniais dantys yra atsarginimo ginklu, todėl žvėrių iltys ilgos, aštrios kaip durtuvai, žmogui gi iltiniai dantys, kramtant maistą, prigelbsti vien piaujančiams dantims ir mažai kuom skiriasi nuo piaujančių.

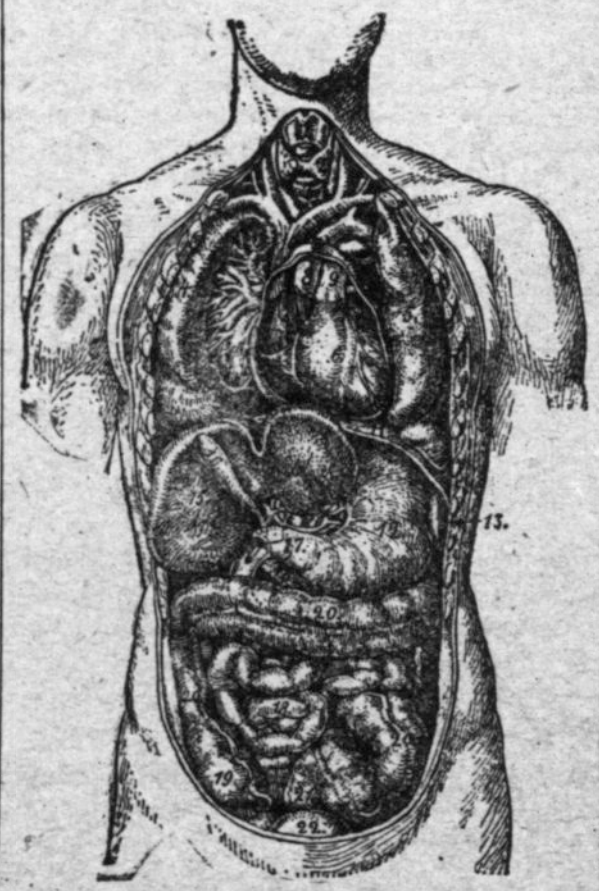
Iki 7—8 metų amžiaus žmogus turi tik 20 dantų; juos vadina pieniniais ir jie nepasilekia per visą žmogaus amžių. Paskui pieniniai dantys išpuola ir jų vietoj išauga kiti, kurie jau neatsinaujina, pasilekia per visą žmogaus amžių. Ant galo, išpalingvo, kiekvienoj pusėj viršuj ir apačioj išdygsta po tris paskutinius krūminius dantis, kurių nebuvo buvant žanduose pieniniams dantims.

DALIS II.

Kitos daly burnos lomos.

Besidarbuojančiam dantims, taigi kramtant maistą, burnos loma turi būti iš visų pusių uždaryta, nes kitaip maisto daly išpuity iš burnos, arba įėjti į gerklę. Iš lauko burnos skylė uždaro lūpos; veidai tveria kraštines sienas burnos lomos, minkštasis gomurys atskiria nuo rijimo kanalo; minkštasis gomurys prieina prie kietojo, kuris tveria viršutinę sieną burnos lomos. Viršutinė dalis minkštojo gomurio prasitęsia į teip vadinamą liežuvi. Iš abiejų pusių rijimo kanalo yra du gumbeliai.

Apacioj burnos lomos yra liežuvis. Liežuvis, kaip jau žinome, yra sklonies organas, taigi iš sklonies jis sprendžia, ar patekęs į burną maistas yra mūsų kunui geru ir naudingu, ar vodingu. Edanti skystimai, koki galėtų užkenti pilvui, pirma patenka ant liežuvio negu prisigriebia į pilvą ir žarnas. Liežuvis labai jauslus ir lengvai nusprendžia, ar paimtas, ant jo patekęs maistas yra peršaltas, ar peršiltas. Tas yra svarbiu, kadangi prarijimas lygiai peršalto, kaip ir perkaršto maisto gali užkenti pilvui ir žarnoms, gali pagimdyti sunkias ligas, o neretai ir mirtį.

Krutinis ir pilvo loma atidaryta teip, kad matyti viduriai. 1 — perklodai. 2 — augstiniai gumbeliai. 3 — kvėpavimo gerklė. 4 — dešinijai plaučių pusė. 5 — kairijai plaučių pusė. 6 — širdis apkausta širdinio kreplio. 7 — 8 — aorta. 9 — plaučių arterija gabenanti kraują iš širdies į plaučius. 10 — vena gabenanti kraują iš kūno į širdį. 11 — perivara tarp krutinės ir širdies. 12 — pilvas. 13 — blužnis. 14 — papilviniai gumbeliai. 15 — kepenys, nukreiptos augtin. 16 — tulžies pūsle. 17 — pradžia plonosios žarnos, atidaryta teip, kad matyti skylė, per kurią įeina į žarną tulžies ir papilviniai syvai. 18 — plonoji žarna. 19 — 20 — storoji žarna (19 — spangoji žarna, 20 — tiesioji žarna). 21 — pūsle.

Liežuvis — krutantis organas. Kramtant, jis nuolata pristumia po dantis

kramtomą maistą; sugrumbuliuoja sukramytą į grumulą ir jį pastumia į rijimo kanalą.

Praryti visius sausą maistą, kaip visį žino, labai sunku, beveik negalima. Todėl burnoj maistą šlapina seilės einančios iš seilinių grumulų.

DALIS III.

Rijimo maisto kanalai, ir pilvas.

Perėjus grumului sukramtyto maisto į rijimo kanalą, sienos kanalo susitraukia ir grumulą išstumia į maisto kanalą. Iš jo maistas pereina į pilvą, kuris yra viršutinėj dalyj pilvo lomos.

Sienos pilvo išklotos drėgna plėve. Pilvinėj plėvėj yra daugybė mažų grumulėlių. Patekęs į pilvą maistas, prisiglaudęs prie pilvo sienų, suerzina plėvės grumulėlius ir jos išleidžia pilvinį skystimą. Tasai skystimas veikia dvejopai: jis pirmiausiai užmuša patekusias į pilvą drauge su maistu visokias bakterijas, tarp kurių buvo ir visokių ligų bakterijos; jis teipgi sutarpina baltymines maisto medegas, kokios yra mėsoj, kiaušiniuose, piene, žirniuose ir kitokiuose ankštiniuose augmenyse. Išpalingo visas, į pilvą patekęs, maistas permirksta pilviniame skystime ir iš jo pasidaro sutirpusi košė.

Juo geriau sukramtytas maistas, juo lengviau jį sutarpina pilvo skystimas, juo gi patenka į pilvą šmotai didesni, nesukramtyti, juo sunkiau juos sutarpina skystimas. Taigi aišku, kaip svarbią rolę žmogaus gyvenime lošia sukramtyti maistą dantys. Juo labiau praskiesime vandeniu arba kitokiu gėrymu, valgant, pilvo skystimą, juo labiau jam atimame galę naikinti patekusias į pilvą visokias vodingas bakterijas ir tarpinti baltymines maisto medegas. Žmonės turinti silpną pilvą lengviau užsikrečia visokioms pilvo limpančioms ligoms, kaip antai: šiltinėms, cholera. Tą ypač galima pasakyti apie girtuoklius, kurie, paprastai, tankiausiai turi silpną pilvą.

SKYRIUS VI.

Žarnos ir žarnų gumbeliai.

Iš pilvo, pavirtęs į skystą košelę, maistas pereina į žarnas. Žarnos yra tai gana ilgos dudelės viename gale laibesnės, kitame storesnės.

Kaip tik, pavirtęs į košelę, maistas patenka į laibąją žarną, jis tuojuos čia susimaišo su dviem skystimais: su tulžies ir popilvo syvais. Abudu tie skystimai atlieka toliau darbą pradėję pilvo skystimu.

Tulžis — žalsvas, kartus skystimas. Jį ištraukia iš kraujo kepenys su pagalba didelio gumbo esančio viršuje dešiniojo šono pilvo lomos. Ištrauktas tulžies skystimas renkasi tulžies pūsle. Iš pūsle, tam tikru kanalu, jis eina į laibąją žarną. Po iškime tulžies skystimo esanti maiste taukai pasidalina į labai smulkius lašelius ir gali pereiti per žarnų plėves į kuną.

Tuom pačiu kanalu, kuriom eina į žarną tulžies skystimas, eina teipgi į žarną ir popilvo skystimas. Popilvo skystimas — permatomas kaip vanduo; jį leidžia raudonas papilvinis gumbelis, esantis pilvo užpakalyje. Tasai skystimas veikia teip ant taukų, kaip ir ant baltyminių medegų, bet svarbiausia jo užduotis — paversti paimtą su maistu kramtomą į cukrų. Kramtomas vandenį netirpina, cukrus gi tirpsta, ir, sutirpęs, gali pereiti per žarnų plėves. Ypač daug kramtomu yra javų gruduose, taigi ir valgomoj duonoj, bulvėse, pupose ir kitokiuose augmenyse.

Taigi pervirinant pilvo skystimai perkelčia baltymines medegas, taukus ir kramtomą, paimtus su maistu, teip, kad tos medegos paskui gali persisunkti per žarnų plėves ir persisunkusios, gali pereiti į kraują ir tveria degančias ir maitingas medegas neatbutinai reikalingas palaikymui kuno gyvybės.

Kaip tik visos sutirpusios maitingos medegos persisunkia į kraują, sutirštėję likučiai košelės iš laibosios žarnos pereina į storąją. Storoji žarna pradžioj tveria kaipi maišelį. Tai yra, teip vadinamoji, spangoji žarna. Nuo spangosios žarnos eina laiba alkunė tokio ilgio kaip pirštas. Jeigu žmogus, valgydamas, rija ir kietus daiktus, kaip antai kiaušinius vyšnių ar slyvų kaulėlius ir kitokius, tai jie gali patekti į spangąją žarną ir į tą mažą alkunę ir pagimdyti jos uždegimą. Uždegimas spangosios žarnos labai pavojingas, todėl, valgant, reikia saugotis, neįtyti tokių kietų medegų, kurių negali sutarpinti pilvo skystimai.

Paskutinė dalis storosios žarnos vadinasi tiesiąja žarna.

Jeigu sutirštėjusioj maisto košelėj lieka dar kiek maitingų medegų, tai jas sugeria darėjos storosios žarnos. Jos teipgi sugeria vandenį pasilikusį košelėj. Todėl ir pati košė darosi vis tirstesnė. Ant galo joje lieka tik nepervirintos išmetos, netinkančios kunui ir jas išmeta kunas laukan kaipo mėšlą.

Kas rūpinasi apie užlaikymą sveikai kitų kuno organų, tas, žinoma, rūpinasi ir apie sveikatą pilvo ir žarnų. Valgymas ir gėrymas mieroj, atsakantis gyvenimas yra geriausias keliu vedančiu į sveikatą. Ypač vodingais yra visoki susivaryimai, kadangi nuo to pilvas, žarnos ir kepenys susispaudžia ir negali atsakančiai darbuotiesi. Tas gimdo neatsakančią kuno sudėjimą ir mirtį pirm laiko.

(Toliaus bus)

Kokiū būdų gali svietas kada-nors pasibaigti?

Parašė Prof. Dr. M. Wilh. Meyer.
Vertė J. ILGAUDAS.

reikšmės: neliko nieko tokio baisaus, apat pastebėtinu dailumo dažų regyklos.

Kadangi pasekmės šitokio vulkano išsiveržimo net ant visos žemės apsišvieškė, tai turime priimti, kad tokis vulkanų išsiveržimas įstengtų kada-nors net visą žemę išnaikinti. O gal ir vulkanų išsiveržimai, lyginai kaip andrai, turi savo maksimalią rubežę? Bet, turime prisipažinti, kad mūsų pažinimas vulkanų apsišvieškimo yra labai blogas yra. Nežinome net kaip mūsų žemės vidurys išrodė, nežinome, iš kur šitie begaliniai apsišvieškimai paeina. Žinome tik tiek tikrai, kad gyvename ant viršaus didžio degančio kamuolio, pirmbuvusios saulės, kurios paviršius tiktai tiek atšalęs, jog gali ant jo gyvybę vystytis. Jeigu gi nuo žemės lukšta, t. y. atšalusią žemės dalį, nuimtume, pasidarytų iš jos toli šviečiantis žvaigždė, nes po žemės lukšto, be abejonės, viešpatauja tokis didis karštis, kuriame akmenys į baltai žarintą skystį persimaino, arba į šviečiančius debesis, kokius saulės atmosferoje užtikame. Galime fiziškai darodyti, kad užtenka vien begalinio žemės sluogsnų spaudimo idant žemės vidurį padaryti arba palaikyti ne vien skystu, bet net dujiniu, gaziniu. Abėla teorija priima, kad mūsų žemės gazo apvalinuis, nė kiek nesiskiria nuo paprasto muilo burbulų ir kaip burbulas vandens apsuptas, teipjau ir žemė tuom pačiu elementu apsupta ir kad tiktai su laiku ant šio grumulo tvirta žievė, žemės lukštas pasidaro.

Visi muilo burbulai kada-nors sutruksa. Ar negalėtų tas-pat ir su mūsų žemės burbulu atsitikti kada nors visai netikėtai, ant kūrto mės teip drąsiai gyvename? Vieniok esame tikrais, kad tas sutruksimas negali iš žemės vidurių paeiti. Kadangi per milijonus metų ilgio atsilimo ant žemės lukšto užsidėli galėjo ir viešpatuojant toms pačioms apyvostoms, ką ir šiandien, da ikišiol žemė išlybė išsilaikė, nesutruko pirma, kada da nebuvo tokio storo lukšto, o tas-pat kas daug lengviau buvo padaryti negu šiandien, nes žemės lukštas kaskart eina vis storių, tai galime tikėti, kad pasiliekančiam ant toliaus toms pat apyvostoms, negalimu daiktų yra, idant žemė susiskaldytų. Nes viskas, kas povaliai dirbama, yra dirbama gerai, ant ilgo laiko; šitoki išreikšimai galime ne vien prie žmogaus darbų pritaikyti. Jeigu gi būtų buvę ant žemės apsišvieškimai, išpužiai, kuriems lukštas nebutų atstovėjęs, būtų sutrukęs, tai tie patys išpužiai nebutų davę lukštui sustvirtėti, net nedaleidę pasidaryti. Teisybė, galime priimti, kad nuo laiko, kada lukštas užsidėjo, tas-pat lukštas besistorindamas, atšaldamas ir tokiu būdu susitraukdamas, vidurių spaudimą, įtempimą pagimdė, kadangi jis atšaldamas kur-kas greičiau susitraukė negu žemės vidurys, ir kad šitas tempimas kada-nors savo galą turi prieiti, turi katastrofą pagimdyti. Teipgi galime priimti, kad šitokios katastrofos pirma tankiau įvykdavo ir neteip smarkios buvo, bet kada dėl lukšto sustorėjimo ir sustvirtėjimo suretėjo, pradėjo jos su didesniu smarkumu apsišvieškėti. Jeigu gi ištikrųjų teip būtų, tai gyvenime dabar gadinė, kurioj kasvalanda dėl tokio susitraukimo galėtų įvykti eksplozija, kuri visą žemę sunaikintų.

Apmąstingą iliustraciją arba paveikslą šitos teorijos paduoda mums mūsų arčiausias kaimynas saulės sistemoje, mėnulis. Iš-

Susiplaišiojusį mėnulio dalis.

tikrųjų jis išrodo teip, lyg, itin, kokia stiklo kulka, būtų sutrukęs, susiskaldęs. Abėla žinoma, kad ant mums matomos mėnulio dalies labai daug kraterų yra, apie kurių pasidarymą manau, kad nevisi jie sulyginami su būdu pasidarymo žemiškų vulkanų; apie tai toliau daugiau pakalbėsime. Nuo daugumo šitų vulkanų kalnų eina išsiskojimai, it spinduliai iš vieno centro, plyšiai, susproginėjimai, kurie aplink šitose kalnų grupuojasi. Nuo „Tycho“ didelio kalno artybėje pietinio mėnulio poliaus, šiek tiek šitie plyšiai arba dryžiai beveik aplink visą mėnulio pusę. Šale esantis mėnulio paveikslas, kuris nuo geriausio, Paryžiuje esančio, originalo padarytas, parodo tuos

plyšius, susproginimus gana aiškiai. Bet šitie žemės susproginimai nebėra dabar „tikrais“ plyšiais, nėra tai žemės išsiskaidimai, į kuriuos įpuolę kasininkai atsistardum, nes jie, saulės spinduliams iš šono ant jų puolant, visai nematomi, o tuomet jie labiausiai turėtų būti matomi, nes tie plyšiai, iš priežasties saulės neapšvietimo, turėtų juodi būti. Vien saulės spinduliams stačiai ant mėnulio puolant, taigi pilnaty, kada visi rilyfiški paviršiai nuo mėnulio paviršiaus prapuola, kadangi ta-tyk šesėlių nėra, matome šituos brūkšnius, dryžius aiškiai šviečiančius ir iš vieno centro paeinančius. Jeigu gi mūsų žemė, duokime sau, teip perplyštų, susprogtų, tai iš jos vidurių tuojau ten esanti skysta masa, išsiveržtų, ir, kaip bematant, plyšius pripildytų. Kas plyšius netilptų, išsileistų per plyšių krantus ir, nors nepadarytų didelių paaugstinimų, kalnų, vienok praplatintų tokiu būdu bešviečiančius brūkšnius, dryžius. Jeigu kada-nors iš mūsų vulkanų netikėtai, greit, lava išsilieja, tai ji, umai sušalus, pasidaro juodai žibanti masa, panaši stiklui, kurią obsidianu vadiname. Dėl tokio netikėtai greito pertrūkimo, apie kokį kalbėjome gali ištikrųjų toki obsidiano upeliai pasidaryti. Ant mėnulio esančius žibantius išsiskojimus, brūkšnius negalime kitokiu būdu išsiskaidinti kaip vien privestuoju. Taigi mėnulis, arba, teisingiau sakant, jo lukštas, yra kartą pertrūkęs; bet kadangi daugiau kaip vienas tokių išsiskojimų sistemų yra, tai turime priimti, kad ant jo daugiau tokių pertrūkimų įvyko. Ir kad po pertrūkimo plyšiai tuojau obsidianu pripildė, ar kokio-nors kita stikline masa, kuri šiandien teip gražiai žiba.

Mėnulis yra dalis mūsų žemės, darytas iš tokios-pat tešlos ką ir mūsų žemė ir savo išsivystymo pamatuose jai teip lygus, kaip dukteris savo motinai. Kas su mėnuliu atsitiko tas gali ir su mūsų žeme atsitikti, užtai gal nebūs pro šalį dasizinti, dėl ko šitie plyšiai ant jo užgimė. Norėdami šitą ištirti, padarė su stikline kulka du garšus angliai, mėnuliu tirinėtojai, Nasmyth ir Carpenter, sekantį eksperimentą, bandą: jie pripildė kulką sklidinai vandeniu ir užlejo. Tada įkaitino ją teip, kad viduje esąs vanduo neatbutinai didesnę apmęį turėjo įgauti, negu ji įsilaikantis stiklas; užtai vanduo suskaldė stiklą ir pagimdė sistemas plyšių, kurie ypatingai panašūs plyšiams, einantiems nuo mėnulio kraterų. (Žiūrėk ant čia esančio paveikslėlio). Šitas, padarytas eksperimentas su stiklo kulka, atsako visame apyvostoms, kurios

Mėnulis, ant kurio matyti krateris Tycho su plyšių sistema ir žale jo susiplaišiojusį stiklo kulka pagal eksperimentą Nasmyth ir Carpenter.

įvyksta atšalant didžiam dangaus kūnui, kurio skystas vidurys tvirtu lukšto įslėgtas yra. Turime priimti, kad pasekmės tos pačios būna ar viduriui išsiskaidant (kaip tas atsitinka su įkaityta vandenio pripilta stiklo kulka), ar lukštui labiau susitraukiant negu vidurys gali daleisti, taigi prie abiejų būdų turi toki-pat suplaišiojimai užgimti. Matėme teipgi pirma, kad juo lukštas tvirtesnis darosi, taigi juo senesnis, juo didesnis pavojus atsiranda tokiai eksplozijai dangaus kūno. Kaip jau žinome, mėnulis yra kur-kas jaunesnis už mūsų žemę. Mat ir ant dangaus kūnų pritaikytas įstatymas, kad mažesnis visada trumpiau gyvuoja už didesnį. Prie dangaus kūnų tas apsišvieškimas yra neatbutinu, kadangi mažesnio apėmio kūnas visada pirmiau turi atšalti negu didesnis. Mėnulis jau pergyveno savo valandą, jis jau atšalęs ir jis skaitomas jau už negyvą dangaus kūną. Teisybė, ant jo galima da gyvybės pėdsakius patėmyti, bet tie pėdsakai teyra tiktai liekanoms nykstantiems ant jo gyvybės. Ištyrę ir apmąstę tą viską, ateiname prie išiegos, kad mūsų žemės arčiausias kaimynas, taigi mėnulis, ištikrųjų jau tokias katastrofų gadynes perleides, patyręs yra, ir, kad jo paviršius, polius nuo poliaus, vien dėl šitų katastrofų, susiplaišiojęs.

Kad ant mėnulio tiktai tokios katastrofos įvykusios yra, apie tai jau nėra abejonės ir apie tai galime pats savo akimis persitikrinti. Visi kiti mėginimai išsiskaidinti susiplaišiojimų sistemą yra darodomi kaipio netikrais. Teisybė, net ikišiol da Paryžiuje, mėnuliu tirinėtojai, Loewy ir Puiseux, stangiai laikosi senosios teorijos, sulyg kuria, šitos atspindžių sistemos, mūsų vadinami suplaišiojimai, paeina nuo žibantių vulkanų pelenų, kuriuos žemės teip toli išnešiojęs ir išsklaidęs. Jis šitas manymas, išsiskaidinimas negali būti teisingu, galime darodyti tuom, kad ant pusemėnulio tuokart esą vėjas jokių būdu negalėjo pelenus teip tiesiai išbarstyti, nes tie atspindžiai eina tiesioginėms struogoms iš vieno centro, ką pats, gana aiškiai, galime ant paveikslėlio matyti. Tų mokslinčių aiškinimas kalba priešais visus patyrimus ir teoriją. Kitas klausimas yra šitas: ar negalėjo mėnulio suplaišiojimus kitos priežastys pagimdyti negu pirma privestos: vidurių išsiskaidymas arba lukšto susitraukimas? Duokime sau, jeigu anglai-tirinėtojai, ar negalėjo mėnulio suplaišiojimus kitos priežastys pagimdyti negu pirma privestos: vidurių išsiskaidymas arba lukšto susitraukimas? Duokime sau, jeigu anglai-tirinėtojai, kaip ir nuo įkaitinimo? Kad šitoki akmenys

ištikrųjų gali i koki-nors dangaus kūną suduoti, gali ant kūno užkristi, su juom susimūsti, tą pamatysime vėliau, kada tuomi plačiau užsiimsim.

Išrodėme pirma, kad paviršius neatbutinai nuo tokių apsišvieškimų turi sutrukti, priimant, kad žemės lukštas tiktai tvirtas, nesilankstas yra. Bet tas nesuvisu teisinga, nes bandymais buvo galima darodyti, kad net ir kiečiausias akmuo šiek-tiek, net prie nedidelio spaudimo, linksta, žinoma, davus jam ant to atsakančią laiką. Stulpai vien savo sunkumu, išsipaūžia į marmuro platas, it i kokią minkštą medegą. Teipgi žinoma, kad marmuro platus susirieda, jeigu ant jų stačiai pastatytų šono, kokis nors sunkumas uždedamas, teisybė, tas įvyksta tiktai per šimtmečius, vienok jis įvyksta; o kaip žinome, marmoras prie trupianų akmenų rūšies skaitomas. Įkaitinta medega da labiau linksta, o mūsų žemė vienok tiktai prie šitokių apyvostų vystėsi — jos medegos visada buvo karštos. Kalnyuose matome, kad žemės sluogsniai pirma buvę jurių dugne ir gulėję horizontališkai ant viens-kito, dabar guli sukvoduoti ir skepeta. Šitas jų sukvodavimas įvyko po įtekme labai didžio spaudimo, nuo kurio kalnai pasidarė, vienok šitas spaudimas visgi negali būti teip didis kaip įtemptas spaudimas, pajiegius lukštą net kelis tukstantus kiliometrų tolyje suplašioti. Mūsų žemės lukštas, kaip matėme, nėra teip labai tvirtas, idant negalėtų prisitaikyti prie palengva įvykstančio spaudimo. Teisybė, sen-ten gali kartais žemės paviršius suplyšti, suskilti, bet tas gali tiktai iš priežasties nelygus spaudos paskirstymo įvykti. Mūsų žemė ant tiek lanki yra, kad, sulyg teisiųjų patėmijimų, da ir šią dienį ji, nuo smarkumo savo besisukimo, neatbutinai turėtų prie polių susiploti, jeigu ji pirma tvirta, apvalinė būtų buvusi. Dabar patėmytas žemės susiplojimas prie jos polių arba žemgalių, da nereikšia, kad žemė kada-nors skysta ir deganti būvus, kaip kad seniau manydavo. Apvostos, kurias pritaikė prie mažos stiklo kulkos, nėra teip be niekur nieko prie didžių dangaus kūnų ir jų išsivystymo pritaikomos. Apart to, būtų tas visai priešingu gamtoj darytiesiems patėmijimas, kad normaliskame dalykų bėgyje kokis-nors išsivystymas neatbutinai katastrofiskų būdu turėtų pasibaigti. Įsitėnykite gerai reikšmės žodžių: normaliskame dalykų bėgyje. Kad katastrofos nepaprastu būdu gana tankiai įvyksta, tą žinome jau gana gerai.

Betirinėdami matėme, kad mūsų žemės lukštas atvėsimos procese nuolatiniame judėjime, mainymosi, palaikomas, idant tokiu būdu geriau prie besikeičiančių apyvostų, sanlygų prisitaikyti galėtų. Nuo atvėsimos, o nemažiau ir nuo savo paties spaudimo, kuris jos masas nuolat labiau ir labiau spaudžia, mažinasi žemės diametras, jos apėmis. Žemės oda, jos lukštas, pasidaro žemei perdideles ir jis susitraukia, susitrauklėja teipjau kaip oda seno, nukaršusio žmogaus. Visi šitie apsišvieškimai palaiko žemės paviršių nuolatiniame judėjime, atmainoje, ir šitus judėjimus, kurie paimant pavieniu, sulyginime su žemės dydžiu, nekasin kokio dydžio yra, pavadiname, arba atjauciame pavidale žemės drebėjimų, kurie keliose sekundose didžius apakričius, net kontinentus pajiegia išnaikinti.

Nė vienas gamtos apsišvieškimas, gresias šiek-tiek žmonijai pavojų, nepadaro tokį didelį įspūdį, kad išrodytų lyg visas gamtos surėdymas, įstatymas griuva, kaip šitas baisus pasijudinimas pamatų, kuriuos sykiu su dangaus žvaigždėmis, kaipio neatmainomus, nepajudinamus gamtoje pažystame. Ant šito tvirto pamato dedame visą savo viltį. Ir štai, staiga, be jokio pirma buvusio apsišvieškimo, kada visa žemė gražiausių saulės spindulių, gražiausių gamtos grožybų apsupta, pradeda žemė po mūsų kojų trukčioti, kartais tiktai mažą sekundose dalelę ilgio ir pasijudinimai šalių linkui kartais vos kelis milimetrus teisėsa, o pasikelimas į augstą da mažiau. Vienok šitas staigus pasikrūtinimas turi tiek pajiegos, kad liuosus daiktus net keliasdešimt metrų iš vietos numeta. Šita gamtos apsišvieškima galime sulyginti su lenta, tvirtai kur-nors pritaisyta, ant kurios kiek smilčių ar kitų lengvų trupinėlių užbertume ir tada iš apačios su plaktuku į lentą smarkiai suduotume; sudavę pamatyti kaip augstyn smiltys ar trupinėliai nuo lentos, nuo mūsų sudavimo, pašoks. Lyginai teipat šokinėja daiktai laike žemės drebėjimo. Pajiegos, gimdancios žemės drebėjimą, yra didžiausios ir smarkiausios, kurias gamtoje pažystame. Persistatykime sau, kokios begalinės pajiegos turi veikti, jeigu įstengia net čielus kontinentus, čielus sausžemius, pvz.: Europą, ar kitas žemės dalis, pajudinti, sudrebinti. Prie šitokių didžiųjų žemės drebėjimų turime centrą, arba punktą, iš kurio žemės drebėjimas paeina, ne ant žemės paviršiaus įsėkoti, bet didžioje žemės vidurių gilumose, apie dešimt ar daugiau kiliometrų gylio. Tai betgi turi būti pajiegos, kurios įstengia žemės sluogsnį turinti keliasdešimt kiliometrų storio, apmėję kelių šimtų tukstantų kvadratiškų kiliometrų pajudinti, sudrebinti! Didysis žemės drebėjimas mieste Lisabonoje, 1755 m., nuo kurio 60000 žmonių prazuo ir visas miestas, tuokart skaitomas prie turtingiausių, į griuvėsių kruvą pavertas tapo, paėjo tiktai nuo trijų smarkių pastūmėjimų, trukčiojimų, kurie visi laike penkių minučių įvyko. Laike šitų penkių minučių buvo ant tų tukstantų žmonių ir gyvųjų iš giedro dangaus „svieto pabaiga“ užėjusi. Šitas žemės drebėjimas apsišvieškė net visą šiaurvakarinę Europą, ant Britiškų salų, Lietuvoj ir piet-

nę Skandinavijoj. Dabartiniam amžiuje, tēmyjant kiek geriau ant šitokių gamtos apsišvieškimų, nors jie mus ir ne tiesiog paliečia, tapo ne vien labai jausniais, tam tyčia padarytais, aparatais, vadinamais seismografais, kurie paduoda dydį žemės drebėjimo, bet ir pačių žmonių, kur-kas didesni žemės drebėjimai patėmyti, negu tuokart buvėsis. Žemės drebėjimas 1895 m., turintis savo centrą (išiegos tašką) Argentinoj, pakrutino gana aiškiai visą žemę. Jo pasekmės, apsišvieškimai, tapo lygiai Japonijoj kaip ir Italijoj atjauti, patėmyti. Persistatykime sau, kokios labai didžios pajiegos reikty, idant koki kalną, bent vieną milimetrą, pakolti, o vienok tas pajiegu didumas išrodo mikroskopiskų, sulyginant su didumu, nuo jo kiliometrų storio kontinentiški žemės sluogsniai pajudinami. Patyrę, kad žemės drebėjimas 1891 metuose Japonijoj visą ketvirtąjį mi-

Pasekmės didžios audros.

lijono namų sugriovė, kyla klausimas, ar negalėtų kada-nors tokios orkaniškos pajiegos visą žemės kamuolį ant tiek sudrebinti, kad keliose sekundose visas žmonių nuveikimas, visas gyvumas išnaikintu galėtų tapti?

Norėdami ant šito klausimo atsakyti, turime pirmiausiai ištirti priežastis, iš kurių žemės drebėjimai užgema, teipjau kaip pirmiaus priežastis vėtrų užgimimo ištyrėme. Ar veikia ir čionai nesimainancios tiesos, bent normaliskame dalykų bėgyje, ant kurio šiek-tiek tikėtis galėtume? Ant šito klausimo, vienok, lyginai kaip ir ant klausimo apie vulkaniskus apsišvieškimus, turime atsakyti, kad mūsų pažintis, gimdančių priežastų žemės drebėjimą, labai siauru, nevirtu yra. Vos tiktai nuo paskutinių dešimties metų pradeda žemės drebėjimus su tam tyčia padarytais aparatais tirinėti, taigi da tokis jaunas yra mokslas seismologijos. Suprantamas dalykas, kad šitame trumpame laike tas jaunutis mokslas negalėjo kasin kiek daugiau nuveikti, kaip vien patėmijimų medegą rinkti ir šiek-tiek skirstyti, iš kurios, surinktos medegos, mokslinčiai mėgins ant gyno mokslo patyrimų parentas teorijas sutverti. Bet, sprendžiant iš ikišiol surinktos medegos, pasirodo, kad šitas baisiausias gamtos apsišvieškimas ant žemės, sykiu ir neaprokuotinausias už visus kitus yra. Net oro atmainose pažystame jau daugiau tiesų

Susiplaišiojimas žemės paviršiaus nuo žemės drebėjimo.

ir davadų negu žemės drebėjime. Vienok, ir dabar jau galime stambiausius brūkšnius tų apsišvieškimų išpažinti, kurių kaipio kelrodžių prie tvėrimo abėlos teorijos prisilaikysime.

Pirmiausiai skverbiasi akin patėmijimai, kad vienuose apskrituose labai tankiai ir smarkiai žemės drebėjimai apsišvieškia, kituose gi beveik ne, o jeigu ir apsišvieškia, tai paprastai — labai neįmūs būna. Teip, pavyzdžiu, Šiaur-Vokietijos lygumoje, arba, geriau sakant, ir Lietuvoj, žemės drebėjimai labai retai teapsireiškia, o jeigu ir apsišvieškia, tai visada būna atsinesimais arba pasekmėmis kitur esančių didžiųjų žemės drebėjimų. Apart to, beveik visa Afrika apsąugota nuo žemės drebėjimų, išskyrus pakraščius Viduržeminių jurių ir Egiptą. Apskrituose, kur tankiai žemės drebėjimai apsišvieškia, yra, nors ir ne visur, labai daug vulkanų. Vakarinis kraštas visos Amerikos, pradėdant nuo Alaskos Andy kalnų iki Ugniazemės, Pietinės Amerikos uodegoj, yra pilnas milžiniškų vulkanų, dėlko tame krašte kuotankiausiai žemės drebėjimai apsišvieškia. Vidurinėj Amerikoj yra apskritys, kur žemės paviršius beveik nenustoja drebėjęs, dėlko tengymiai „kybančia supyne“ pavadino. Atlantiskasis, taigi rytinis Amerikos pakraštys, yra beveik be žemės drebėjimų ir neturtingas vulkanais, išėmus apskričius Atlėgany kalnų, kurie, teisybė, teipgi nevulkaniški.

Čionai aišku, kad vulkaniskus apsišvieškimus ir žemės drebėjimus visgi šiekis-tokis ryšys riša. Beisiveržiant vulkanui, liekasi žemės aplinkis, tai mažiau tai daugiau, sudrebintas, kas ir yra neatbutinai iš priežasties išsiveržimą pasekančių eksplozijų. Vienok labai greit reikėjo mąstyti, jog žemės drebėjimai vien nuo vulkanų išsiveržimų paeina, ant mąsties perkeisti, kad vulkanų išsiveržimai ir žemės drebėjimai turi turėti vieną bendrą, giliai žemės viduriuose esantį, priežasties centrą, tašką. Vulkaniskus žemės drebėjimus turime aštriai atskirti nuo

(Toliaus bus).

Lietuviai Tautiečiai.

Mes stovime šiandien išvakarėse didelių atmainų: kraugerys caras, ta siurbelė per šimtmečius siurbusi kraują žmonijos, tapo pergalėtu išpriverstu pasiduoti žmonių reikalavimams: suteikė šokią tokią laisvę, konstituciją, „pavelino“ rinkti atstovus, nors po apsauga kanuolių, idant nepaklūtų į viešpatystės seimą carato ir autokratų priešiui. Jiems sekasi: išrinktus žmonių atstovus kiša į kalėjimus, tremia į Siberijos tirus. Žmonės, kurie dar įtikėjo caro daleistai „dumai“ darbuotis ant revoliucijos lauko, dabar, pamatę savo baurią klaidą, su didesniu, užsėdėgimu nutarė kovoti toli, kol sutrunėjęs caro sostas neliks kaipio atminimas Europos muzejams. Žmonės pamatę, jog jų išrinktieji atstovai tapo pasmerkti kalėjimui, o i jų vietą priėmė priešus liaudies reikalų: įniršę galanda kalaviją, kuris ryt-po-ryt atsiėmė iš despoto, budelio širdį! O kad žmonės turės tapti pergalėtojais, tai nėra abejonės. Ponas Čaikovskis, — „tėvas Maskolijos revoliucijos“, — savo kalboj, laikytoj 6 d. gegužio Pittsburgė, pasakė: „Taurė priešpaudos ir persekiojimą Maskolijos pavaldinų jau persipildė. Žmonės reikalauja savo tiesų ir nieks jų nuo to neatitruks: nė carato pagaminta duma, nė liberalų ir demokratų mulkinimui tamsėnių minų savo reformoms, niekad negalimoms įvykti, pakol caras bus caru ir biurokratai valdys Maskoliją: negelbės nė gausios pasamdytų chuliganų, juodašimčių, naikinančių gyvastis ir gėrybę žmonių, tankiai prisidengiančių socialistų vardu, idant juos diskredituoti akys žmonijos; nebegelbės nieko nė prakeikimai, bauginimai pekla, posmeritinėmis kančiomis ir kitais mulkinimais irankiais, pagamintais gausių be jokios etikos ir doros kunigų, popų, bambizų... Kaip nieks negal užturtėti bangų įniršusio eceanio, teip nieks negal sulaukyti Maskolijos žmonių nuo atmonijimo caratui už jo pagamintas plėgas žmonijai. Mes esam išvakarėse baisios revoliucijos. Eilės revoliucijonierių teip silpnintos valdžios ir jos tarnų, — išdavikų, kunigų ir neva žmonijos gerodėjų veidmainių liberalų demokratų, — dabar šimteriopai tapo papildytos narsiais revoliucijonieriais, kurie, matydami visur silpnumą, puvesius, kaip tarpe caro valdžios, teip ir kitų „reforminių“ partijų eilėse, prisijungia prie tikrų revoliucijonierių, kurie nenori skylėtas vietas Maskolios viešpatystės skylėtis lo pailų, bet žengia prie to, idant ant griuvėsių bespekio milžino, stotų iš revoliucijos pelenų nauja viešpatystė, nauja tauta. Caro duma ne užilgio pakriks, aš tikiu, jog pakriks, o tas pakrikinimas, tai mūsų pergalė: prie mūsų (socialistų, revoliucijonierių) pristos ne tik radikaliskėni demokratai ir liberalai, bet su mumis eis ir visa tauta, (plačiosios minios), ką dar vis tikėjo į perdirbimą Maskolijos, nesugriovius jos iš pamatų. Nepakanka to: mes turim savo užpakalį ketvirtą dalį oficerų ir kariūnėse dabar, o kada duma pakriks, antra pusė likusiosios štos mūsų pusės, nes paregės, jog nėra Maskolijos tautos išgany-mo nepelėjus per karštą ugnį revoliucijos“...

Svarbi ta naujiena, žmogaus žinančio gerai dalykų stovį, nes p. Čaikovskis darbuodamasis per 25 metus su viršum revoliucijai, žino labai gerai, kas yra ir kas bus caro viešpatystė. Teip mes esame išvokę baisios kovos, po kuriai ir mes lietuviui pareigėms, kaip stovim, kiek mes dirbom tai kovai besiteisiant, ir ar užsipelnėm kiek vaisių už savo darbus. Mus broliai europiečiai, beabejonės, padės visas savo spēkas toj kovoj, su noru jie guldys galvas už laisvę tautos, žmonių, bet mes, amerikiečiai? Ir mes turim dirbti labiau kaip iki šiol, nes valanda nusprendžiant mus likimą artinasi, o nežiurint ant trumpo apsiminimo, ji baisiai, netikėtai išmūš, ir duos nusprendimą mus likimo. Valanda svarbi darbu, ir siulanti kuonogeriausią progą mums iš varžančių retėjų išsiluosoti. Tautiečiai, dėlto pasidarbukime sušelpiti tuos bent materijališkai, kurie diena po dienos guldys galvas už mus likimą. Štai seimas S. L. A. artinasi, kurį mes visi kaip koki didį švęstį sveikinam. Draugai Susivienijimo, mus yra 6000 sanarių — koks tai burys, kokia galybė! Parodykim mes visiems, jog esam ištikro susivieniję. Kiekvienas iš mūsų norės pasiveikinti tą brangų mus atstovų susivienijimą Chicago — drangai, sveikindami, neužmirškim savo brolių, kurie turi elapstyti nuo žmogūdiškos valdžios, ar kentėti kur kalėjimų urvuose, bet išmusus valandai, stovį kovą drauge su visa Maskolijos žmonių, su pasišventimu kovos už mus tiesas. Draugai! mes visi beturčiai, išimant kelis pasiturinčius valdininkus, bet pasiūsti, draug su pasveikinimu, revoliucijos reikalams bent po \$1.00 mažaisiais vis išgalėsime. Do-liair nesyk, neapsižiūrėjęs, išleidi, nematydamas jokios naudos, bet kad mus 6000 brolių, susivienijusių kaip vienas, sudėtu \$6000, kokia tai but pašelpa mus broliams, tariant — kovai už žmogūdiškas tiesas, revoliucijai! Amerikiečiai Lietuviai! Mes be jokio atsisakymo tai turim padaryti, ir daryti visi, kaip vienas, ragindami ir kitus sekti mūsų pasielgimu. Tuo parodysim, ką mes galim, koki mes galingi.

Pinigus galima gauti jau 26 gegužio, t. y. subotoj, per pačtos Money Order arba Express Money Order, ant S. L. A. kasieriaus vardo, po šimpo antraštu ant čekio arba orderio: Jonas Skritulskas, New Britain, Conn. O siųsdami ant seimo S. L. A., parašykite sekantį antraštą: Lithuanian National Convention. South Side Turner Hall, 3143—3147 So. State st., Chicago, Ill.

Seimas nutars kam juos perduoti. Draugai, dar sykį, nepamirškim kiekvienas pridėti savo ranką prie to didelio darbo, o dirbdami, galime vilties triumfuojančios pergalės.

Fort. J. Bagočius.

PROTOKOLAS

Pirmo politiškojo Lietuvių seimo Amerikoje, atsiūvusio 22 d. vasario, 1906 m. Philadelphiaje, Pa.

Iš atvilgio tad ant to viso log:

a) Lietuviai dar neužmiršo savo tautiškų tradicijų ir valnybės, laikų, kur jie turėjo savo karininkų ir pinigų, savo seimą, savo universitetą ir mokyklas, kur Lietuva visiems tikė-

jimams pripažino valnybę, net tokiam laikmetyje, kada erezijos dėlei Europoje žmonės buvo deginami, skandinami, ar kitaip užkoniaveikiami, kur Lietuviai suteikė savoje žemėje prieglaudą kitur persekiojamiems žydams, rusams ir dalinosi su jais urėdais, lobiais ir privilegijomis.

b) Lietuva gynė Rusiją nuo užplaukimo ir jungo totorių ir katros Rusijos šalys prisiglaudė prie Lietuvos, tos atsivalnijo nuo mongoliško jungo, gavo religiją ir tautišką valnybę, net rusiška literatura, persekiojama namieje carų valdžios, pradėjo būti spaudinama Lietuvos sostinėje; taigi Lietuva aktyse Rusijos užsipelnyti turėtų guodone.

c) Lietuva ir Europai suteikė pramogą valnybės, parmušdama kryželių zoną, tą ramstį dvasiškos priešpados, kurio nelikus, atsiradė valnas laukus platinimui valnybės mokslo ir religijos.

d) Suvalkų gubernijos lietuviai neužmiršo savo praities, ir ateityje nori drauge gyventi su savo broliais kitų Lietuvos kraštų (Kauno, Vilniaus, Gardino gub.) lietuviais ir dalintis su jais visos tautos likimu.

e) Kaip „memorandum“ gr. Witte, ministrų prezidentui Petrapijėje, pradžioje mėn. liepos, 1905 m. paduotame, teip ir ant seimo Vilniuje 4 ir 5 d. gruodžio, jie nutarė reikauti, idant Lenkijoje autonomiją įvedant, Suvalkų guberniją nuo teip vadina-mos „Lenkų karalystės“ atskirti ir su autonomiškąja Lietuva suvienyta būtų; juk ir, kaip ankščiau minėta, sutvertoji Vienos kongreso Lenkų karalystė, kaip dar 1832 m. panaikinta, neegzistuoja, todėl ir Suvalkų gub. ipso facto nuo seniai prie nėsančios Lenkų karalystės nepriguli ir jos gyventojai lietuviai prie Lenkijos priguli jokiū būdu nenori.

To viso dėlei, mes, delegatai lietuviškų draugysčių ir kuopų, reprezentuodami ateivius lietuvius iš Suvalkų gub. ir iš kitų Lietuvos kraštų, kaipogi latvius Suvienytose Amerikos Valstijose gyvenančius, ant kongreso 22 d. vasario 1906 m. Philadelphiaje mieste atlikto atmintinėje dienoje gimimo Jurgio Washington'o, kuris skaitosi tėvu liuosybės Suvienytų Valstijų, viendabalsiai nutarėme pranešti Maskolijos valdžiai, kaip ir visuomenės dalį reprezentuojančios yvairių tautų Maskolijoje partijoms, kad mes Lietuviai.

a) Kaip Maskolijai vi-satinai, teip dėl Lietuvai podraugei, kaip kokios saulės užtekant ištroškę, reikalaujame pripažinti ir į gyvenimą įvesdinimo konstitucijos, paremtos ant principų liuosybės, ypačiai liuosybės sauzinės, spaudos, susirinkimų, susibėdravimų, nepaliečiamybės ypatos be teismo nusprendimo.

b) Nuo Maskolijos valdžios reikalaujame, kad ji centralizacijos valdymo sistemą su rusifikacija, kaip barbarišką, sulauko ir apsvietimo dvasia nesutinkančią, nuo visų apsviestų viešpatysčių paneikintą, patį panaikintą, atmainytą ir mūsų tėvynėje Lietuvoje suteiktą rūpų bro-

liams reikalinga savivaldos laisvę, autonomijos formoje, su visuomenės renkamu seimu Vilniuje, ko mūsų broliai tenai gyvenantieji ne kartą jau nuo maskoliškosios valdžios reikalavo, nes tik tokiu būdu galima bus pakelti ekonomiką ir kultūrišką Lietuvos stovį ir įvykdyti tenai politišką ramumą, teip labai reikalingą, idant Lietuva galėtų ramiai ir patogiai sugyventi su Rusų tauta, su kuria ji nuo tiek simtų metų kaimynystėje gyvena;

c) Tegul visoki lobiai valdžios, po yvairiomis priekaboms konfiskuoti mūsų tėvynėje visokeriopais metais — ar tai bažnytiniai turtai, ar tai dvarai ir miškai, ar tai Vilniaus universitetas su muzėjumi ir archyvu — taptų sugražinti Lietuviai tautai, ir tegul Vilniaus seimas, visuomenės be skirtumo lyties, tikslų ir luomų išrinktas, slapto visų gyventojų balsavimu, tuos lobius paims į savo globą ir teip su jais pasielgs, kaip reikalauja Lietuvos tautos natūra;

d) Smarkiai protestuojame prieš lenkų pasikėsinimą paturėti Suvalkų guberniją prie savo karalystės, beje po negeistina lietuviams politiška ir nacionališka įtekme, ir tokiu būdu atplėsti prie savęs Lietuvos dalį.

e) Lietuviai ir latviai skaitosi kaip brolis su seserimi, yra vienos kilties tauta; nors per keletą simtmečių vieni nuo kitų atplėsi buvo, dabar trokštama galutinai į vieną politišką kuną susivienyti po virš minėją autonomiją. Toks lietuviškai-latviškosios tautos susivienijimas neužkeiks nieko rusų didėjam tautai, bet priešingai, rusų tauta atsietis pripažinti mums autonomijos užklaidas valdžios, slėgusios mums per daugiau kaip 111 metų. Nuo Maskolij tautos atskirti mes negalime, bet norime pasi-likti kaip autonomišką valstiją, suriša su politišku kunu didesės rusų tautos.

f) Lietuviai ir latviai tauta suvienyta po autonomiją su visuomeniškai išrinktu seimu, pripažys lygias tiesas kitoms, tarp lietuvių apsigyvenusioms tautoms, be skirtumo tikėjimo ir kilmės, jeigu jie elgis kaip valstiečiai ir rupinsis apie gerovę autonomiškios šalies, kaip žydams, rusams, lenkams, totoriams ir k.

g) Galiausiai reikalaujame amnestijos visiems politiškiems nusikaltėliams ir kad kuomi veikliausiai iš kalėjimų paleisti taptų žmonės, kurie trūsė labai tie rusų, kaip ir mūsų tautos, išgavimui konstitucijos viešpatystei ir autonomijos kitoms tautoms, kaip ir mums lietuviams.

Po šiomis rezoliucijomis pasirašome: Philadelphia, Pa. 22 d. vasario, 1906 m.

Pabaigus skaityti rezoliuciją, p. Gilbertienė pataria reikauti, kad ir moters būtų prileistos prie balsavimų.

Dr. Šliupas pasiūkina, kad tas yra rezoliucijoje ir perskaityt skirant, kur paminėta, kad rinkimai turėtų būti be skirtumo lyties ir tt.

J. Širvydas — Rezoliucija užaiima istoriškai dalykais nuo 12 simtmečio, bet ji neturi nieko bendro su seimu. To jau nurodo, kad suomiai

dirbo geresnėse apylostose. Jiems nusisekė, kad kognas, ar rezoliucija, ar patrijotas, ar demokratas, ar socialistas.

Grinius užmano, kad vietoje rezoliucijos išreikšti protestą.

Sernas — kaip sutaukinti dalykus dabar, kad Maskolijoje vienur kovoja, kitur ne. Dr. Šliupas — Su finais ir latviais negalime lygintis. Pas mus šviesa sunkiai platinosi ir mažai turėjome susipratimo ir negreit teip galėsim pasirodyti kaip jie. Užteks tos rezoliucijos kaip aštraus protesto. Socializmas dar negalima įvesti. Čia jis parodo padėjimą kitose šalyse ir kiek tenai socializmas spėjo pakilti. Mes apie savo reikalus turime rūpintis kaip lietuviai.

Grinius — revoliucija gali būti pasekminga susivienijus su kitomis tautomis.

Stankevičius — jei tik nuversime valdžią, socializmas tuojau gali įvykti.

Jocis — labai apsiriktume, jeigu kovotume su ginklu, prie šiandieninių sąlygų, mes tik galime reikauti. Galiausiai ir ginklų neturime, ir jeigu sukiltume, tai ką be ginklų galima padaryti?

J. Makenas — Socialistai daugiausiai veikia ir dabar už viską turi gauti kreditą socializmas.

P. Šliupienė — jeigu rezoliucijos projektas kitiems nepatinka, tai papildyti ar atmainyti. Turime iš vien rūpintis, kad mūsų reikalus pastatyti ant geresnio pamato. Kazokai užpuola ant kaimų, o žmonės jokių ginklų neturi. Duokime ginklų, o kaip ateis laikas ir mes eisime.

Ozemeckis — Ar daug ką dar galime pasipriešinti? Bet galime padaryti tvarką, kad atėjus reikalui, turėtume pajėgų. Rūpinkimės centrališkąjį komitetą išrinkti ir sutvarkinti aukų rinkimą.

Pirmsėdis — per ilgai kalbėsime. Ką daryti su rezoliucija. Daug yra įnešimų ir iš kitur.

Dr. Šliupas — įnešimai — tai daugiausiai vietiniai reikalai, rezoliucija gi tai mūsų programos, stovėnė, kodėl mes reikalaujame autonomijos.

J. Baltrušaitis — toji rezoliucija, kaip istoriškai per-tvarka gal ir gera, bet čia ji ne svarbi. Ji tik parodo nuopelnus mus. Čia einasi, kad iš rezoliucijos apsarstyti tik reikalavimus.

Bagočius — mes čia tik suvaziavome, kad revoliucijos reikalus sutvarkyti. Prisi-dėti prie revoliucijos. Lai griuva carizmas, lai gyvuoja revoliucija!

M. Račinskas — mes negalime, čia budami, daug ką apie reikalus Lietuvoje, ar revoliuciją kalbėti. Ant vietos esant tik galima žinoti, kas vienam ar kitam reikale geriau tinka. Reikia pinigų ant visko. Turime rūpintis kokiū būdu kuodangiausiai surinkti. Rūpinkimės susieiti į krūvą.

Nekurie atsiliepia priešai jį. Atimtas jam balsas. Atimtas balsas nekuriems kitiems, kurie rėkė viens pro kita.

V. Ambrozevičius — Skaityti rezoliuciją po skirsnį. Leidžiant per balsus, pasiliko priimta.

Kun. Jasaitis — pataria rūpintis atlikti reikalus trumpai, nes mažai laiko turime.

F. Matulaitis — rezoliucijos punktai toki, kad čia nėra už ką daug ginčytis. Rodosi, kad čia rezoliucija nėra svarbiausia. Paremiam Vilniaus seimą. Svarbiausia būtų susizinti tarp savęs kaip mums kovoti ir ką turime remti.

Dr. Šl. — įneša, kad rezoliuciją leisti per balsus.

A. Jasulius — Rezoliucijos gal ir geros tik ne ant seimo.

Dangelis balsų atsiliepia, kad priimti rezoliuciją.

Pirmsėdis leidžia per balsus ar ją priimti ištisai ar ne.

J. Baltrušaitis — priimame katę maiše.

Balsuojant, buvo 108 balsai kad priimti, 81 gi priešai.

J. Širvydas — atsiliepia priešai priėmimą rezoliucijos.

Kun. Žilinskas — užmano, kad Vilniaus seimo rezoliucija perskaityti.

J. Baltrušaitis — Galime kas žin kokias rezoliucijas sutaisyti, jos čia jokios vertės neturi. Šitie visi užmanymai žemiau stovi už Vilniaus nutarimus. Kaip paremti ankomis?

Kun. Jasaitis — rezoliucija tam paskirta, kad pagarsinti rusų visuomeni, ko mes reikalaujame, bet tas nėra, kad mes garsintume, kaip kovosime.

A. Jocis — rezoliuciją papildyti, kad reikalaujame to, ką ir Vilniaus seimas.

T. Astromskas — galime išrinkti centrališkąjį komitetą, bet negalime daryti nutarimus ką veikti Lietuvoje. Galime tik paremti. Išsiaiškime vienpusiškumą, o iš vien dirbdami, daugiau nuveiksime.

J. Rukeyčius — užklausia, kodėl neskaityti įnešimų, atsiųstų iš kitur. Daug yra gana svarbių.

P. Mikolainis — mus rezoliucija gali būti papildymu Vilniaus seimo. Jis velia perskaityti Vilniaus seimo nutarimus.

J. Bočiūskas — tariamės, kad Lietuvoje reiktų pradėti, o mūsų planai gal jiems ne visai tiks. Čia tik rūpinkimės iš kokios pusės sueti į vienybę. Lietuvoje patys pasidarys sau planą, o čia budami, tik rūpinkimės jiems pagelbėti.

T. Ratkevičius — Šliupo geras darbas padaryta. Jo rezoliuciją atspaudinti visose kalbose ir platinti.

Pirmsėdis primena delegatams, kad eiti prie tolesnio darbo, nes tiek kalbėdami apie vieną klausimą, nepabaigsim.

Lagedonas — ilgokoje kalboje, bando apkalbėti kaip mes ką galime gauti. Jis nurodo, kad latviai, rodosi, buvo gerai pasirengę ir daug veikė. Atėjo kareiviai ir viską sunaikino. Lietuviai vieni nieko neuveiks, tik iš vien su kitais. Visi Priebaltijos gyventojai turėtų susivienyti.

Pirmsėdis atsiliepia, kad turime priimti šioji-tokį dienotvarkę, kad atlikti kitus reikalavimus, nes teip nieko nenuveiksime.

A. Kvederas — užmano, kad pirmiau negu pereisime prie apsarstymo kitų reikalų, geriau būtų dasizinti čia susirinkusių partijų reikalavimus, nes geriau žinotume, ko vieni nuo kitų norime.

A. Jasulius — įneša, kad perskaityti iš kitur prisiųstus įnešimus. Įnešimas priimtas.

Įdėta skaityti laisčiai nuo yvairių draugysčių ir pavienių ypatų, atsiųstų seimui su įnešimais ir velyjimai.

Už kiek laiko Dr. Šliupas, gavęs balsų, sakė, kad jis atsisaukia į žmonių protus, o ne į žmonių širdis. Kad skaitytome laisčius nuo kiekvieno socialisto, kiek tik yra Amerikoje, tai kur nueisime. Jeigu skaitysime nuo kiekvieno lietuvi...

Tai kalbant, pakilo rėkimas priešai, švilpimas ir baladofimas kojomis. Atimtas jam balsas.

Kun. Kaulakis — meldžia užsilaikyti nors kiek ramiau, nes gausime iš salės išvyti.

P. Paseckas — nupeikia blogą pasielgimą nekurių delegatų. Šliupui kalbant, visi pradeda rėkti. Jis teipgi ešas socialistas, bet noris su-eiti į krūvą suvisais. Gražiū darbu galime daugiau nuveikti.

F. Matulaitis — nutarėme, kad skaityti, paskui, pamatę, kad niekai, pradėjome protestuoti. Vietoj protestavimų apsarstytime, kaip su tais įnešimais ir laisčiais užbaigti.

(Pabaiga bus).

IŠ VISUR.

[Dumos prezidentas Murom-cov, pereitęs petnyčios dieną bandė perduoti carui dumos atakymą ant jo kalbos atidarant dumą ir jos reikalavimus. Caras dreba iš baimės, bet nežino ką daryti; bijosi savo tarnų, bet bijosi ir pasekmių atmetimo dumos reikalavimų. Didkunigaikščiai, po vadovystės Trepovo, kviečia prilankius carui urėdinkus organizuoti „juodašias simtines.“ Augstas užiman-ti vietas įtekmingi urėdinkai siunčia carui protestus ypač prieš reikalavimą paliuosavimo iš kalėjimų politiškujų.

Kaip kur caro tarnai rengia jau skerdynes politiškujų. Simferopolijū kareiviai ap-siautė kalėjimą, kuriame buvo politiškieji ir šaudė per langus. Kiek žmonių užmušė, dar nežinia. Ir gyventojai kelia visokiuose miestuose demonstracijas ir reikalauja paleidimo tuojaus politiškujų. Dabar dar niekas negali įspėti, keno įtekmė pers-vers. Jeigu caras atmes dumos reikalavimus, sukils žmonės prieš randą, jeigu gi nusilenks prieš žmonių reikalavimus, sukels prieš save urėdinkus, ypač gi kunigaikščius, kurie gali carą Mikalojų užsmaugti, kaip užsmaugė jau ne vieną despotiškai valdžiusį Maskolijoj carą. Užrubežiuose dabar nupuolė vertė maskoliskųjų popierinių pinigų, matyt ten tiki, kad Maskolijoj užgims vėl smarkesni maištai.

[Viešpatystės roda teipgi padavė carui raštą apie krašto reikalavimus. Roda ta mano, kad pripažinimas autonomijos ne maskolijū apgyventiems Maskolijos kraštams gali sudrąsinti viešpatystę. Roda pritarią ir paleidimui politiškujų, bet tik peržengusių tiesas, bet ne sutepusių rankas užmušytoms caro tarnų.

[Netoli Guantonamo, ant Kubos, užgimė muštynės tarp jurininkų Amerikos kariško laivo ir kubiečių. Muštynėse vienas amerikonas liko sunkiai pašautas, o 22 gana skaudžiai sumušti. Kadangi policija čia iš vien su užpuolikai, tai reikia manyti, kad amerikoniški jurininkai kuom nors nusidėjo gyven-tams.

[Pereitą sanvatę visokiūse Vokietijos kraštuose siautė baisios audros su ledais. Frankonijoj ledai išmūšė vynmedžių plantacijas ir į-javus ant didelių laukų plotų. Perkunas užmušė daug žmonių ir galvijų, uždegė daug triubų. Saaros klonyj, užgimė tvanai, išnaikino laukus.

[Kaimuose Stoger ir Barifza, Turkijoj, per kelias dienas traukėsi mūšis krikščionių gyventojų su turkiškais kareiviais. Daug žmonių liko iš abiejų pusių užmuštų arba sužeistų. Krikščionys su savo šeimynoms persikėlė per Montenegro rubežius.

[Vengrijoj didieji žiogai užpuolė laukus, ir kaip kokios vietos įjavo, teip nuėdė, kad liko tik juoda žemė. Vynmedžių plantacijų teipgi daugelyj vietų nuėstos. Ilgai žmonės ne-turėjo nė jokio vaisto išnaikiniui negėistųjų vabalų, bet ant galo surado, kad reikia užplėsti laukus laistyti su žaliuoju mulu. Tokiu būdu likosi bent vynmedžių plantacijos išgelbėtos nuo iš-naikiniū.

[Londono laikraštis „Tri-bune“ pagarsino, buk Peter-burge keli reakcionieriai oficialiai pasirėgė su kariū-menė apsausti Tauridos rūmą, suareštuoti dumos atstovus ir Trepovą apgarsinti diktatoriumi. Bet jeigu teip padarytų, tasyk sukiltų visa Maskolija prieš caro valdžią, tokio sukilimo jau, turbūt, nė Trepov neišstengtų suvaldyti.

[Austrija iš Europos viešvatysčių stengiasi, dėl begėdisių mūtų Amerikos uždė-tų ant Europos tavorų, su-tverti lygą prieš Ameriką, jai atmokėti tuom pačiu, taigi tokiais jau mūtais, kokius ji ima nuo svetimų tavorų.

[Laike karės tarp Masko-jos ir Japonijos, ypač daug maskolijū padėtų, torpedų pasiūnosavo ir plaukinėja ant jurių. Vien Vladivostoko aplinkinėse maskolijū pa-dėjo 3000 torpedų ir iš jų didesnę dalis pasiūnosavo ir nuplaukė į jures. Todėl aplin-kinėse Vladivostoko ypač šaktyj plaukinėdels laivams gresia didelis pavojus.

[Italijoj, aplinkinėse vulkano Vesuviaus siautė audra su debesų praplyšimais, nuo ko užgimė tvanai, užnešė ant kelių pėdų storai iš vulkano išmestais pelenais laukus. Nuostolius tų debesų praplyšimų padarytus skaito milijonais lyrų.

[Berlyno laikraščiai garsi-na, buk tarp Maskolijos ir Japonijos vėl užgimė nesutikimai. Nors Maskolija pavė-dė Koreją Japonijai, bet dabar maskoliski konsulai Korejoj nepaiso ant sandaros trakta-to, lauzo jį, lyg norėdami vėl karę pagimdinti.

[Laiskraščiai praneša apie apsigimimą popiežiaus Piaus X. Laiskraščiai mano, kad popiežius negalės dalyvauti ceremonijose pripažinimo už šventus užkankintus Tonkine prancūziškus dominikonų zokoninkus.

[Susitikime su turkiška kariūmene netoli Vlachi liko užmuštas macedoniškų pasikėlėlių vadovas, pulkav-ninkas Jankov.

[Kanadoj sudėję miestai Cobalt. Užgimusios eksplozi-jos daug žmonių liko užmuštų.

Skaitykite ka sako Dr. L. Landes!!!

Aš turiu didžiausią praktiką tarp Lietuvių Sąjūdyje Valstijoje ir Kanadoje.

Per 20 metų aš pasižymėjau gydymu vyriškų ligų specialiausiai.

Aš gydu vyrus ir moteris, ir jei apsiimu, tai ir išgydau. Jei pasakysiu, kad Jūsų liga yra išgydoma, tai ir išgydysiu. Kiekvienam reikale atsiųskite jį mane ypatingai ir per laišką.

Ligos puslės ir inkstų, kraujo ir išbėrimo ligas, blogą atmintį, pradžutą vyrišką pajiegą per savižagybę, išgydau pasekmingai. Mano gydymas nesulauko nuo darbo ir atsiėmė be skausmų.

Aš tūkstančius išgydau vienais metais.

Aš darau šimtus operacijų kas mėnesį.

Aš galiu jums namie būnant išgydyti jus, jei negalite atsilaisvinti reikale atsiųskite ar rašyti pas [ktyi].

Dr. L. Landes, 140 East 22nd St., New York City.

Atsiųskite 4c. markėmis, o aplaikiusite Dr. Landes naują knygą turinčią 32 puslapių ir 24 abrozas. Tą knygą perskaitę nesigraudysite

LINKSMYBE NAMUOSE.

GEM ROLLER ORGAN. PREKE TIKTAI \$5.00.

Grįžtama masina arba vargonėliai, su kuriais kiekvienas gali groti be jokio moko visokių maršų, valčių, polkų, kadrilų, giesmių, dainų, ir t. t. Labai naudinga del giedorių, klėbių, draugų, vestėlių, vakariškių ir kitokių pasilinksminių. Geriausia dalykas del užbuvimo sveikatos. Muzika yra padaryta ant atskirų daktinčių volelių. Kartu su vargonėliais duodame 3 volelius už dyką, bet jų galima gauti nuo mūsų kiek kas nori po 25 centus už volelį. Turime 800 visokių grotukų volelių ir norintiems prisistiepti volelių atskiri katalogai. Sveria 15 svarų; 16 colių ilgio, 14 plokščio ir 9 augščio. Visur parduoda po \$6.00, bet mes ant trumpo laiko paleidome už \$5.00. Norint pasinaudoti šio sėjos progo, reikia pasikviesti pirkti.

Teipgi turime dydusius vargonėlius po vardu Concert Roller Organ, kurie yra daug puikiau ir gražiau groti. Sveria 30 svarų; 19 colių ilgio, 16 plokščio ir 14 augščio. Su tais vargonėliais duodame 5 volelius už dyką. Vargonėliai visur parduoda po \$12.00, bet mes paleidome ant trumpo laiko už \$10.00.

AMERICAN DRUKAVOJAMA MASZINA

Mūsų Preke Tiktai \$6.75.

American Typewriter drukuojama masina yra reikalinga del kiekvieno žmogaus. Su ja galima drukuoti taip greitai ir gražiai kaip su masina už \$100. Kiekvienas be jokio moko gali su ja drukuoti ir visokiame kalboje. Masina yra lėta ir puiki skrinele ir sveria penkis svarus. Iš viso yra 73 litras ir ženklai. Tą masina galima gauti sekanciuose kalboose: su lietuviskoms litaroms, lenkiskoms, maskolisiskoms, vokiskoms, francuziskoms, spaniskoms, angliskoms ir skandinaviskoms. American drukuojama masina yra visur žinoma kaip geriausia ir parduoda po \$10.00, bet mes ant trumpo laiko paleidome už \$6.75. Kas nori pasinaudoti šio sėjos progo, turi sukviesti pirkti, nes, kad to apsigimimo nebūsim sime laikraktyje, tad pradėkime vieną dydėm. Jeigu kas nenori siųsti vieni pinigų iš karto, tegul prisidėk prie mūsų ir mes tuojau išsiųsim tavorą. Kitus pinigų gales užsimokėti kaip tavoras ateis. Tavorą galime prisistiepti visus kraštes svetio.

Pas mus galima gauti visokių tavorų, kokius kas tiktai nori ir pigiau kaip kitur. Mes prisistiepti už dyką mūsų grafi katalogą ir gausime kas prisistiepti savo vardą ir teisingą adresą. Kviečiame pas mus gauti pirkti tavorą pigiau kaip kitur. Reikalavime gerti agentų.

COSMOPOLITAN TRADING CO., DEPT. 6, 218 FULTON STREET NEW YORK CITY, U. S. A.

AMERICAN DRUKAVOJAMA MASZINA

Mūsų Preke Tiktai \$6.75.

American Typewriter drukuojama masina yra reikalinga del kiekvieno žmogaus. Su ja galima drukuoti taip greitai ir gražiai kaip su masina už \$100. Kiekvienas be jokio moko gali su ja drukuoti ir visokiame kalboje. Masina yra lėta ir puiki skrinele ir sveria penkis svarus. Iš viso yra 73 litras ir ženklai. Tą masina galima gauti sekanciuose kalboose: su lietuviskoms litaroms, lenkiskoms, maskolisiskoms, vokiskoms, francuziskoms, spaniskoms, angliskoms ir skandinaviskoms. American drukuojama masina yra visur žinoma kaip geriausia ir parduoda po \$10.00, bet mes ant trumpo laiko paleidome už \$6.75. Kas nori pasinaudoti šio sėjos progo, turi sukviesti pirkti, nes, kad to apsigimimo nebūsim sime laikraktyje, tad pradėkime vieną dydėm. Jeigu kas nenori siųsti vieni pinigų iš karto, tegul prisidėk prie mūsų ir mes tuojau išsiųsim tavorą. Kitus pinigų gales užsimokėti kaip tavoras ateis. Tavorą galime prisistiepti visus kraštes svetio.

Pas mus galima gauti visokių tavorų, kokius kas tiktai nori ir pigiau kaip kitur. Mes prisistiepti už dyką mūsų grafi katalogą ir gausime kas prisistiepti savo vardą ir teisingą adresą. Kviečiame pas mus gauti pirkti tavorą pigiau kaip kitur. Reikalavime gerti agentų.

COSMOPOLITAN TRADING CO., DEPT. 6, 218 FULTON STREET NEW YORK CITY, U. S. A.

AMERICAN DRUKAVOJAMA MASZINA

Mūsų Preke Tiktai \$6.75.

American Typewriter drukuojama masina yra reikalinga del kiekvieno žmogaus. Su ja galima drukuoti taip greitai ir gražiai kaip su masina už \$100. Kiekvienas be jokio moko gali su ja drukuoti ir visokiame kalboje. Masina yra lėta ir puiki skrinele ir sveria penkis svarus. Iš viso yra 73 litras ir ženklai. Tą masina galima gauti sekanciuose kalboose: su lietuviskoms litaroms, lenkiskoms, maskolisiskoms, vokiskoms, francuziskoms, spaniskoms, angliskoms ir skandinaviskoms. American drukuojama masina yra visur žinoma kaip geriausia ir parduoda po \$10.00, bet mes ant trumpo laiko paleidome už \$6.75. Kas nori pasinaudoti šio sėjos progo, turi sukviesti pirkti, nes, kad to apsigimimo nebūsim sime laikraktyje, tad pradėkime vieną dydėm. Jeigu kas nenori siųsti vieni pinigų iš karto, tegul prisidėk prie mūsų ir mes tuojau išsiųsim tavorą. Kitus pinigų gales užsimokėti kaip tavoras ateis. Tavorą galime prisistiepti visus kraštes svetio.

Pas mus galima gauti visokių tavorų, kokius kas tiktai nori ir pigiau kaip kitur. Mes prisistiepti už dyką mūsų grafi katalogą ir gausime kas prisistiepti savo vardą ir teisingą adresą. Kviečiame pas mus gauti pirkti tavorą pigiau kaip kitur. Reikalavime gerti agentų.

COSMOPOLITAN TRADING CO., DEPT. 6, 218 FULTON STREET NEW YORK CITY, U. S. A.

AMERICAN DRUKAVOJAMA MASZINA

Mūsų Preke Tiktai \$6.75.

American Typewriter drukuojama masina yra reikalinga del kiekvieno žmogaus. Su ja galima drukuoti taip greitai ir gražiai kaip su masina už \$100. Kiekvienas be jokio moko gali su ja drukuoti ir visokiame kalboje. Masina yra lėta ir puiki skrinele ir sveria penkis svarus. Iš viso yra 73 litras ir ženklai. Tą masina galima gauti sekanciuose kalboose: su lietuviskoms litaroms, lenkiskoms, maskolisiskoms, vokiskoms, francuziskoms, spaniskoms, angliskoms ir skandinaviskoms. American drukuojama masina yra visur žinoma kaip geriausia ir parduoda po \$10.00, bet mes ant trumpo laiko paleidome už \$6.75. Kas nori pasinaudoti šio sėjos progo, turi sukviesti pirkti, nes, kad to apsigimimo nebūsim sime laikraktyje, tad pradėkime vieną dydėm. Jeigu kas nenori siųsti vieni pinigų iš karto, tegul prisidėk prie mūsų ir mes tuojau išsiųsim tavorą. Kitus pinigų gales užsimokėti kaip tavoras ateis. Tavorą galime prisistiepti visus kraštes svetio.

Pas mus galima gauti visokių tavorų, kokius kas tiktai nori ir pigiau kaip kitur. Mes prisistiepti už dyką mūsų grafi katalogą ir gausime kas prisistiepti savo vardą ir teisingą adresą. Kviečiame pas mus gauti pirkti tavorą pigiau kaip kitur. Reikalavime gerti agentų.

COSMOPOLITAN TRADING CO., DEPT. 6, 218 FULTON STREET NEW YORK CITY, U. S. A.

AMERICAN DRUKAVOJAMA MASZINA

Mūsų Preke Tiktai \$6.75.

American Typewriter drukuojama masina yra reikalinga del kiekvieno žmogaus. Su ja galima drukuoti taip greitai ir gražiai kaip su masina už \$100. Kiekvienas be jokio moko gali su ja drukuoti ir visokiame kalboje. Masina yra lėta ir puiki skrinele ir sveria penkis svarus. Iš viso yra 73 litras ir ženklai. Tą masina galima gauti sekanciuose kalboose: su lietuviskoms litaroms, lenkiskoms, maskolisiskoms, vokiskoms, francuziskoms, spaniskoms, angliskoms ir skandinaviskoms. American drukuojama masina yra visur žinoma kaip geriausia ir parduoda po \$10.00, bet mes ant trumpo laiko paleidome už \$6.75. Kas nori pasinaudoti šio sėjos progo, turi sukviesti pirkti, nes, kad to apsigimimo nebūsim sime laikraktyje, tad pradėkime vieną dydėm. Jeigu kas nenori siųsti vieni pinigų iš karto, tegul prisidėk prie mūsų ir mes tuojau išsiųsim tavorą. Kitus pinigų gales užsimokėti kaip tavoras ateis. Tavorą galime prisistiepti visus kraštes svetio.

Pas mus galima gauti visokių tavorų, kokius kas tiktai nori ir pigiau kaip kitur. Mes prisistiepti už dyką mūsų grafi katalogą ir gausime kas prisistiepti savo vardą ir teisingą adresą. Kviečiame pas mus gauti pirkti tavorą pigiau kaip kitur. Reikalavime gerti agentų.

COSMOPOLITAN TRADING CO., DEPT. 6, 218 FULTON STREET NEW YORK CITY, U. S. A.

AMERICAN DRUKAVOJAMA MASZINA

Mūsų Preke Tiktai \$6.75.

American Typewriter drukuojama masina yra reikalinga del kiekvieno žmogaus. Su ja galima drukuoti taip greitai ir gražiai kaip su masina už \$100. Kiekvienas be jokio moko gali su ja drukuoti ir visokiame kalboje. Masina yra lėta ir puiki skrinele ir sveria penkis svarus. Iš viso yra 73 litras ir ženklai. Tą masina galima gauti sekanciuose kalboose: su lietuviskoms litaroms, lenkiskoms, maskolisiskoms, vokiskoms, francuziskoms, spaniskoms, angliskoms ir skandinaviskoms. American drukuojama masina yra visur žinoma kaip geriausia ir parduoda po \$10.00, bet mes ant trumpo laiko paleidome už \$6.75. Kas nori pasinaudoti šio sėjos progo, turi sukviesti pirkti, nes, kad to apsigimimo nebūsim sime laikraktyje, tad pradėkime vieną dydėm. Jeigu kas nenori siųsti vieni pinigų iš karto, tegul prisidėk prie mūsų ir mes tuojau išsiųsim tavorą. Kitus pinigų gales užsimokėti kaip tavoras ateis. Tavorą galime prisistiepti visus kraštes svetio.

Pas mus galima gauti visokių tavorų, kokius kas tiktai nori ir pigiau kaip kitur. Mes prisistiepti už dyką mūsų grafi katalogą ir gausime kas prisistiepti savo vardą ir teisingą adresą. Kviečiame pas mus gauti pirkti tavorą pigiau kaip kitur. Reikalavime gerti agentų.

COSMOPOLITAN TRADING CO., DEPT. 6, 218 FULTON STREET NEW YORK CITY, U. S. A.

AMERICAN DRUKAVOJAMA MASZINA

Mūsų Preke Tiktai \$6.75.

American Typewriter drukuojama masina yra reikalinga del kiekvieno žmogaus. Su ja galima drukuoti taip greitai ir gražiai kaip su masina už \$100. Kiekvienas be jokio moko gali su ja drukuoti ir visokiame kalboje. Masina yra lėta ir puiki skrinele ir sveria penkis svarus. Iš viso yra 73 litras ir ženklai. Tą masina galima gauti sekanciuose kalboose: su lietuviskoms litaroms, lenkiskoms, maskolisiskoms, vokiskoms, francuziskoms, spaniskoms, angliskoms ir skandinaviskoms. American drukuojama masina yra visur žinoma kaip geriausia ir parduoda po \$10.00, bet mes ant trumpo laiko paleidome už \$6.75. Kas nori pasinaudoti šio sėjos progo, turi sukviesti pirkti, nes, kad to apsigimimo nebūsim sime laikraktyje, tad pradėkime vieną dydėm. Jeigu kas nenori siųsti vieni pinigų iš karto, tegul prisidėk prie mūsų ir mes tuojau išsiųsim tavorą. Kitus pinigų gales užsimokėti kaip tavoras ateis. Tavorą galime prisistiepti visus kraštes svetio.

Pas mus galima gauti visokių tavorų, kokius kas tiktai nori ir pigiau kaip kitur. Mes prisistiepti už dyką mūsų grafi katalogą ir gausime kas prisistiepti savo vardą ir teisingą adresą. Kviečiame pas mus gauti pirkti tavorą pigiau kaip kitur. Reikalavime gerti agentų.

COSMOPOLITAN TRADING CO., DEPT. 6, 218 FULTON STREET NEW YORK CITY, U. S. A.

AMERICAN DRUKAVOJAMA MASZINA

Mūsų Preke Tiktai \$6.75.

American Typewriter drukuojama masina yra reikalinga del kiekvieno žmogaus. Su ja galima drukuoti taip greitai ir gražiai kaip su masina už \$100. Kiekvienas be jokio moko gali su ja drukuoti ir visokiame kalboje. Masina yra lėta ir puiki skrinele ir sveria penkis svarus. Iš viso yra 73 litras ir ženklai. Tą masina galima gauti sekanciuose kalboose: su lietuviskoms litaroms, lenkiskoms, maskolisiskoms, vokiskoms, francuziskoms, spaniskoms, angliskoms ir skandinaviskoms. American drukuojama masina yra visur žinoma kaip geriausia ir parduoda po \$10.00, bet mes ant trumpo laiko paleidome už \$6.75. Kas nori pasinaudoti šio sėjos progo, turi sukviesti pirkti, nes, kad to apsigimimo nebūsim sime laikraktyje, tad pradėkime vieną dydėm. Jeigu kas nenori siųsti vieni pinigų iš karto, tegul prisidėk prie mūsų ir mes tuojau išsiųsim tavorą. Kitus pinigų gales užsimokėti kaip tavoras ateis. Tavorą galime prisistiepti visus kraštes svetio.

Pas mus galima gauti visokių tavorų, kokius kas tiktai nori ir pigiau kaip kitur. Mes prisistiepti už dyką mūsų grafi katalogą ir gausime kas prisistiepti savo vardą ir teisingą adresą. Kviečiame pas mus gauti pirkti tavorą pigiau kaip kitur. Reikalavime gerti agentų.

COSMOPOLITAN TRADING CO., DEPT. 6, 218 FULTON STREET NEW YORK CITY, U. S. A.

AMERICAN DRUKAVOJAMA MASZINA

Mūsų Preke Tiktai \$6.75.

American Typewriter drukuojama masina yra reikalinga del kiekvieno žmogaus. Su ja galima drukuoti taip greitai ir gražiai kaip su masina už \$100. Kiekvienas be jokio moko gali su ja drukuoti ir visokiame kalboje. Masina yra lėta ir puiki skrinele ir sveria penkis svarus. Iš viso yra 73 litras ir ženklai. Tą masina galima gauti sekanciuose kalboose: su lietuviskoms litaroms, lenkiskoms, maskolisiskoms, vokiskoms, francuziskoms, spaniskoms, angliskoms ir skandinaviskoms. American drukuojama masina yra visur žinoma kaip geriausia ir parduoda po \$10.00, bet mes ant trumpo laiko paleidome už \$6.75. Kas nori pasinaudoti šio sėjos progo, turi sukviesti pirkti, nes, kad to apsigimimo nebūsim sime laikraktyje, tad pradėkime vieną dydėm. Jeigu kas nenori siųsti vieni pinigų iš karto, tegul prisidėk prie mūsų ir mes tuojau išsiųsim tavorą. Kitus pinigų gales užsimokėti kaip tavoras ateis. Tavorą galime prisistiepti visus kraštes svetio.

Pas mus galima gauti visokių tavorų, kokius kas tiktai nori ir pigiau kaip kitur. Mes prisistiepti už dyką mūsų grafi katalogą ir gausime kas prisistiepti savo vardą ir teisingą adresą. Kviečiame pas mus gauti pirkti tavorą pigiau kaip kitur. Reikalavime gerti agentų.

COSMOPOLITAN TRADING CO., DEPT. 6, 218 FULTON STREET NEW YORK CITY, U. S. A.

AMERICAN DRUKAVOJAMA MASZINA

Mūsų Preke Tiktai \$6.75.

American Typewriter drukuojama masina yra reikalinga del kiekvieno žmogaus. Su ja galima drukuoti taip greitai ir gražiai kaip su masina už \$100. Kiekvienas be jokio moko gali su ja drukuoti ir visokiame kalboje. Masina yra lėta ir puiki skrinele ir sveria penkis svarus. Iš viso yra 73 litras ir ženklai. Tą masina galima gauti sekanciuose kalboose: su lietuviskoms litaroms, lenkiskoms, maskolisiskoms, vokiskoms, francuziskoms, spaniskoms, angliskoms ir skandinaviskoms. American drukuojama masina yra visur žinoma kaip geriausia ir parduoda po \$10.00, bet mes ant trumpo laiko paleidome už \$6.75. Kas nori pasinaudoti šio sėjos progo, turi sukviesti pirkti, nes, kad to apsigimimo nebūsim sime laikraktyje, tad pradėkime vieną dydėm. Jeigu kas nenori siųsti vieni pinigų iš karto, tegul prisidėk prie mūsų ir mes tuojau išsiųsim tavorą. Kitus pinigų gales užsimokėti kaip tavoras ateis. Tavorą galime prisistiepti visus kraštes svetio.

Pas mus galima gauti visokių tavorų, kokius kas tiktai nori ir pigiau kaip kitur. Mes prisistiepti už dyką mūsų grafi katalogą ir gausime kas prisistiepti savo vardą ir teisingą adresą. Kviečiame pas mus gauti pirkti tavorą pigiau kaip kitur. Reikalavime gerti agentų.

COSMOPOLITAN TRADING CO., DEPT. 6, 218 FULTON STREET NEW YORK CITY, U. S. A.

AMERICAN DRUKAVOJAMA MASZINA

Mūsų Preke Tiktai \$6.75.

LIETUVIŲ DAKTARAS

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.

Prima ligonius kodna diena nuo 8 iki 12 ryto. Telefonuoti galima imlekvienos apšiekos.

Mažja DOWLAT

723 W. 18th Street. Telefonas: Canal 7082.